

చేగు కనకరత్నంగారి తాలూకు సీరాస్తి గుంటూరులో పబ్లికు వేలం.

(858)

ఆరంభము 26—9—17 మధ్యాహ్నము
రెండుగంటలకు.

గుంటూరు జిల్లా అఫీషియల్ రిజిస్టరుగారి కోర్టులో.
సీరాస్తి వేలం.

గుంటూరు డివిజిన్ కోర్టుఫయలు యిక్ సాల్వేంట్సు
2—14 నెంబరు.

ఈ నెంబరు యిక్ సాల్వేంట్సు పిటీషనరు ఆ
యిన చేగుకనకరత్నంగారి తాలూకు యాక్రీండ్ కనకరత్న
న పెద్దయ్యల దాఖలాస్థిరాస్తిని 1917 సంవత్సరము
శ్రవణమాసమునెల 26వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలలగా
యితు సాల్వేంట్సు గంటలలలకు వేలంపెట్టె
మయ్యెనకు ప్రతిదినము అదేకాలమున గుంటూ
రు రామచంద్రపురిం అగ్రహారములోనుండు దూది
హవుస్సుకొట్టకు నెడరుగా నుండు మార్వాడీరామ్
కొమారుగారియింటివద్ద పబ్లికుగా యాక్రీండ్ మర
తులవైన వేలం వేయడమగును.

వేలంనిబంధనలు.

1 అఫీషలు రిజిస్టరుగార్లుకొరు నెడల పె
ట్టదలచినపాట మొత్తములో 1 వంతు ధరావతు
ముందుగానే చెల్లించవలయును.

2 ముందుగాధరావతు పెట్టమనికోరుట
తేక మానుట అఫీషలు రిజిస్టరుగారి యిష్టములో
నున్నది.

3 ఆఖరుపాటదారునిపేర వేలంకొట్టివెయ్య
డమగునగాని అట్లుకొట్టివేయక నిలిపివేయుటకధికా
రము అఫీషలు రిజిస్టరుగారు తమయందే వుంచు
కొన్నారు.

4 పాటకొట్టివేయకపూర్వమే ధరావతు చె
ల్లించనివారు పాటకొట్టివేసిన వెంటనే పాటమొత్త
ములో 1 వంతు ధరావతును చెల్లించవలయును.

5 అట్లు ధరావతు చెల్లించనియెడల సదరు
ఆస్తినితిరిగివేలం వేయటలో నష్టమువచ్చునెడలసద
రు నష్టముపాట పాడిధరావతు చెల్లించక తప్పి
పోయినవారు యిచ్చుకొనుటకు బద్ధులగుదురు.

6 వేలంపాటకొట్టివేసిన 15 రోజులలోగా
తక్కిన పాటమొత్తమును పాటదారులు మూలము
లో చెల్లించవలెను.

7 అట్లు చెల్లించనియెడల మొదటి ధరావ
తు కయికముకు పాటదారుని హక్కునకునుబయే
గాకతిరిగి వేలం వేయడములో వచ్చేనష్టముకు జవా
బుదారుడగును.

8 5, 7, పేరాలలో నుడహరించిన ప్రకార
ము తిరిగి వేలము వేసినప్పుడు యెక్కువపాటలు
వచ్చునేని అట్టి యెక్కువమొత్తమునందు మొదటి
పాటదారుని హక్కువుండదు.

9 ఏకారణముచేతనయినను పాటపాడినో
జన వేలంకొట్టివెయ్యబడక, మరుసటిరోజుకు నిలిచి
వుంచినయెడల మొదటిరోజుఆఖరుపాటపాడినవా
రెండవరోజు మొదటిపాటదారుడుగానెంచబడును.

10 పాటబెట్టినవారు కొట్టివేయినప్పుడు
తమరు పెట్టిన మొత్తముకుకొనుటకుబద్ధులయియుం
డురుగాని తమకుపాటలో అగత్యం లేదని చెప్పటకు
అవకాశముండదు.

11 పాటపాడినతరువాత నెలరోజులుగడి
చినపిమ్మట పాటదారుని స్వంతభర్తృమీద వేలం
స్థితికెట్లు యివ్వడమగును.

12 ప్లాంపురిజన్లరీ ఖర్చువగయిరాలు పా
టదారుడు దివాజీయ చేసేవరకు క్రయం స్థితికెట్లు
యివ్వబడదు.

13 వేలంపాడిన నెలరోజులలోగా తగిన
కారణమున్నట్లు అఫీషియలు రిజిస్టరుగారికి తోచున
డలసదరు వేలంరద్దవరుచుటకు అధికారముగలదు.

14 యీ ఆస్తి రాయ్ బహద్దరు కస్తూరి
చందు హనుమదాసు గారికిని, కం తేటిబావయ్య

గారికిని తాకట్టు బెట్టబడియున్నను, వారు సమ్మతించి
యిండుటచేత సదరు తాకట్టు జవాబుదారి వేలం
లోకొన్ని వారికి వుండదు.

సీరాస్తి వివరము.

(1) గుంటూరు డివిజిన్ గ్రామము
లోని మ్యునిసిపలు నె4/332 పెంకుటియిల్లు ఆవర్త
నలము. దీనికి హద్దులు:—

తూర్పు మ్యునిసిపలురోడ్డు దక్షిణంపిటీషన
రుతాలూకు గోడయన్నా ఆలపాటి రాజయ్యగోడ
యన్నా తూర్పు ఆలపాటి రాజయ్యగోడ దక్షిణం
పుష్పలూరి ఆదిలక్ష్మిగోడ పడమర బాపూడికోట
పుష్పలూరున్నా పిటీషనరుతాలూకుగోడ దక్షిణము
డిటో పడమర బాపూడికోటపుగోడయన్నా దక్షి
ణండిటో పడమర స్థలమున్నా బాపూడి కోటపు
గోడన్నా పుత్తరము పిటీషనరుగోడపడమర పిటీష
నరుగోడ; పులివర్తి పిరియ్యగారి స్థలమున్న
పిటీషనరుగోడ తూర్పు పిటీషనరుగోడ పులి పిటీష
నరుగోడ తూర్పు డిటో పులి డిటో తూర్పు డిటో
పులి పిటీషనరుగోడ సర్కారుపాట రు3000లు

(2) డిటో గ్రామములోని మ్యునిసిపలు
నె4/332 రు యింటికెనుకొని పున్నటువంటిన్ని
ప్రస్తుతము ఆర్. పి. గిల్ యెక్స్క్లెక్ట్ ఆఫీసుచేస్తూ
పున్న మ్యునిసిపలు నె 4-327, 328, 329, 330, 331
ర్లుగల పెంకుటియిల్లు కొట్టుస్థలముకుహద్దులు:—
తూర్పు మ్యునిసిపలురోడ్డు దక్షిణంమ్యునిసి
పలురోడ్డు పడమర ఆలపాటి రాజయ్యగారి స్థల
మున్నా పిటీషనరుగోడ పుత్తరము పిటీషనరుగోడ
సర్కారుపాట రు15,000లు

(3) డిటో గ్రామములోని మ్యునిసిపలు
నె4-345, 346, 347, 348, 349, రు కొట్టుయిల్లు
ఆవర్తనలమునకు హద్దులు

తూర్పు చేగునాగమ్మగారి స్థలమున్నా పిటీ
షనరుగోడ పులి డిటో తూర్పు పిటీషనరుగోడ
యన్నా పేకుఆదం స్థలమున్నా దక్షిణంపిటీషనరు
గోడ పడమర పిటీషనరుగోడ తూర్పు డిటో పడ
మర బాబెత్తుసా హెబుగోడదక్షిణండిటో పులి డిటో
దక్షిణం పిటీషనరుదర్వాజ లేకవాకిలి పడమర పేకు
మొహిషిగారి గోడన్ను దక్షిణండిటో పడమర
పేకు మొహిషిగారి స్థలమున్నా పిటీషనరుగోడ
దక్షిణంపిటీషనరుతాలూకుకొట్టగోడ పడమరకొం
డూరిబ్రహ్మయ్యగారి స్థలమున్నా పిటీషనరు కొట్ట
గోడన్నా పులి మునిసిపలురోడ్డు సర్కారుపాట
రు9000

(4) డిటో గ్రామములోని వల్లం శెట్టి వీరన్న
నాయుడి యింటికె యెదురుగాయున్న మ్యునిసిపలు
నె4-489రు పెంకుటియిల్లు స్థలం హద్దులు

తూర్పు చనక్కాయల క్రిష్ణమ్మస్థలదక్షిణం
మ్యునిసిపలురోడ్డు పడమర పిటీషనరుకుచ్చు చన
క్కాయల బలరామస్వామి నాయుడుగారికిన్ని
పున్నుడిగోడ పులి చనక్కాయల క్రిష్ణమ్మస్థలము
సర్కారుపాట రు2000లు

(5) డిటో గ్రామములో హవుసుకొట్టుబా
రులోపున్న మ్యునిసిపలు నె4-517రు పెంకుటికొట్టు
స్థలంకు హద్దులు

తూర్పుగుంటూరు సుబ్రమణ్యంస్థలమున్న
పిటీషనరుతాలూకు గోడన్నా దక్షిణం పిటీషనరు
తాలూకున్నా గుంటూరు మల్లిఖార్జునుడికిన్ని పున్న
డిగోడ పడమర మ్యునిసిపలురోడ్డు పులి పిటీషనరు
కున్నా గుంటూరు పున్నమ్మకున్నా పున్నుడిగోడ
సర్కారుపాట రు2000లు

(6) డిటో గ్రామంలో యేలూరు బజారులో
తూర్పుశ్రేణిలో చందోలు శేషయ్యతావున కొన్న
మ్యునిసిపల్ నె4/1108రు పెంకుటికొట్టు స్థలంకు
హద్దులు.

తూర్పు పిటీషనరుతాలూకు కొట్టుగోడ,
దక్షిణం పిటీషనరుకునుసాదాగరు హనుయాయ
మెట్టుకున్నా పున్నుడిగోడ పడమర మ్యునిసిపల్
రోడ్డు పులి పిటీషనరుకున్నా రాగంలింగయ్యకున్నా
పున్నుడిగోడ రు2000లు సర్కారుపాట.

(7) డిటో గ్రామములో యేలూరు బాజారు
లో బాలుడు రామమ్మ లక్ష్మీనారాయణ తావున
కొన్న మ్యునిసిపలు నె4-1186రు పెంకుటికొట్టు
స్థలమునకు హద్దులు

తూర్పు మ్యునిసిపలు రోడ్డుదక్షిణం పిటీష
నరు తాలూకుకొట్టుగోడ పడమర మ్యునిసిపలు
రోడ్డుపుత్తరముపిటీషనరుకున్నా కనుమర్ల పూడి పుల్ల
య్యకున్నా పున్నుడిగోడ రు2000లు సర్కారుపాట

(8) డిటో గ్రామములో యేలూరు బాజారు
లో తూర్పుశ్రేణిలో పోలీసుస్టేషనుకు తూర్పుగా
నున్న మ్యునిసిపలు నె4/1185రు పెంకుటికొట్టు
స్థలంకు హద్దులు

తూర్పు మ్యునిసిపలు రోడ్డు దక్షిణంపిటీష
నరుకున్నా శేతరాజు జగన్నాథం పంతులుగారికిన్ని
పున్నుడిగోడ పడమర మ్యునిసిపలురోడ్డు పులిపిటీష
నరు తాలూకు కొట్టుగోడ రు2000లు సర్కారుపాట

(9) డిటో గ్రామములో యేలూరు బాజారు
లో బాలుడు రామమ్మ లక్ష్మీనారాయణ తావున
కొన్న మ్యునిసిపలు నె4/1188రు పెంకుటి యిల్లు
ఆవర్తనస్థలమునకు హద్దులు

తూర్పు మ్యునిసిపలురోడ్డు దక్షిణం పిటీష
నరుకున్నా కనుమర్ల పూడి పుల్లయ్యకున్నా పున్నుడి
గోడ పడమర మ్యునిసిపలురోడ్డు పులి పిటీషనరు
కున్నా బాలుడు లక్ష్మీనారాయణకున్నా పున్నుడి
గోడ రు2000లు సర్కారుపాట.

(10) డిటో గ్రామములో రావపూడి శేష
య్య భార్యవల్ల విక్రయమునుపొందిన మ్యునిసిపలు
నె4-333రు పెంకుటియిల్లు ఆవర్తనలముకుహద్దులు

తూర్పు మ్యునిసిపలురోడ్డు, దక్షిణం పిటీష
నరు తాలూకుస్థలము పడమరడిటో దక్షిణండిటో
పడమర డిటో తూర్పుడిటో పడమర పిటీషనరు
తాలూకు గోడ పులి పతకమూడి సుబ్బారాయుడు
గోడయన్నా తూర్పుడిటో పులి పతకమూడిసుబ్బా
రాయుడి స్థలమున్నా పిటీషనరు గోడకు హద్దులు
రు2500లు సర్కారుపాట

(11) డిటో గ్రామములో గుంటూరుచిన్న సు
బ్రమణ్యం వాయిరాలవల్ల విక్రయం పొందిన మ్యు
నిసిపలు నె4-556రు కొట్టుకు వెనుకపక్కపున్న పం
చపాళీకొట్టుస్థలము రు500-0-0లు సర్కారుపాట

(12) డిటో గ్రామములో మ్యునిసిపలు
నె4/1153రు పెంకుటికొట్టుస్థలము హద్దులు
పులి మ్యునిసిపలుభూమి తూర్పు సోము
సుబ్బారాయుడి కొట్టుస్థలమున్నా పిటీషనరు గోడ
న్నా దక్షిణం శ్రొత్తమాసు రత్నం స్థలమున్నా
పిటీషనరుగోడన్నా పడమరచావరాల మూలయ్య
కొట్టుస్థలమున్నా పిటీషనరుగోడ రు2000లు సర్కా
రుపాట

(13) కృష్ణా డివిజిన్ పట్నం రిజిస్ట్రారువారి
యిలాకా బందరు గొడుగుపేటలో పున్నటువంటి
న్ని తమ్మనరామయ్యగారివల్ల మేముక్రయముపొంది
నటువంటిన్ని 571 నెంబరు శేరిమెరకతోటలోపుల్లో
తూర్పుభాగమందుపున్న స్థలముకుహద్దులు తూర్పు
రాజవిధి పడమర పులి దక్షిణములు తమ్మన రామ
య్యగారి తాలూకు తోటస్థలము యాహద్దుల
మధ్యస్థమయిన 20 గజములస్థలము యందులో
పున్న తాటిచెట్లు వగయిరా వృక్షములున్నా
రు20లు సర్కారుపాట

గుంటూరు } పం వెం శ్రీనివాసరావు
17-8-17 } గుంటూరుజిల్లా అఫీషియలు రిజిస్టరు.

చెన్న పురి కార్పొరేషను సమావేశము

నిన్న సాయంత్రమున రావుబజారు టి. విజయరావు వాచారిగారి ఆధ్వర్యమున సభ జరిగినది. చాలమంది కమిషనరులు వచ్చియుండిరి.

రిఫను భవనము.

కార్పొరేషను భవనము నగు రిఫను భవనము అని పేరు పెట్టుటకు ఇదివరకే తీర్మానింపబడినది. ఆ పేరును స్వస్థాపకములతో చెక్కించి భవనముఖద్వారోపభాగమున న్నంచుటకు గూడ తీర్మానింపబడినది. కొన్ని రేఖలమైత్రీ పూర్వాచారము ననుసరించి యింకను కార్పొరేషను కట్టడములు అనియే ముద్రింపబడుచున్నది. ఇకముందరినకరింపబడి రిఫను భవనము అని ముద్రింపబడునని ఎస్. గురుస్వామి శెట్టిగారి ప్రశ్నకు ఆధ్యక్షులు సమాధాన మొసంగిరి.

కార్పొరేషను సొత్తు

ఎర్రబాలుశెట్టి వీధియును బ్రాడ్వేయును కలియింపఁ బడునట్లు నొక చందరము ప్రస్తుత మచటి కార్పొరేషను కార్యాలయమునకు చాల పెద్దదిగను పి. డబ్ల్యూ. కాళికు చాల చిన్నదిగను యున్నది. దానిని కార్పొరేషనువారు రూ 18000 లకు కొనిరి. ఇప్పుడు దానిని విక్రయించిన రూ 80000 లు లభింపవు. కాన దీనిని స్థాయిసంఘమువారు విక్రయింపగోరని ఆధ్యక్షులు నడిపిరి. ఇప్పుడు నిజేశన స్థలములకు భూమెరుగుచున్నది గాన ప్రస్తుత మమ్మకము మానదగునని కొందరు నూచించిరి. కొంత చర్చజరిగినపిమ్మట దానిని వేలమున విక్రయించుటకు తీర్మానింపబడినది.

రైలుగోడ్డుపైని వంతెన

పోలీసు కమిషనరు ఆఫీసు గోడ్డునందు రైలుమార్గము పైని వంతెనను కట్టించుటకు 1,40,848 అనునది క్రొత్తగా మడింపు వేయబడినది. ఈ మొత్తమున కార్పొరేషనువారు రూ 47,507 లను భరింపవలసి యుండును. దీని ననుమతించ వలె నని స్థాయిసంఘమువారు కోరిరి. చాకలిపేటలో నిట్టి యిట్లుం దిని తొలగించువరకును ఎగ్జ్యూటర్ నే మి యు ను చేయరాదని త్యాగరాయశెట్టిగారినిరి.

త్యాగరాయశెట్టిగారి వాద మప్రస్తుతమని గంగాచారి గారనిరి. ఆ ప్రస్తుతముగాదని ఆధ్యక్షులనిరి.

కార్పొరేషను కార్యనిర్వాహకులు ఎగ్జ్యూటర్ విషయ మున చూపింపు తీర్మాన చాకలిపేట విషయమున చూపలేదని త్యాగరాయశెట్టిగారినిరి.

అనేకసార్లు లట్లు జరిగెనని గంగాచారిగారు నడుపుచు దీని విషయమున నిదివరకే ఆలస్యమైన దనిరి.

చాకలిపేట విషయము చర్చకు వచ్చినపు డదియు ననుకూలముగ పరిష్కరింపబడునని సి. పి. రామస్వామయ్యగారు గారనిరి.

కొంత చర్చ జరిగిన పిమ్మట తీర్మాన మంగీకరింప బడినది.

గడ్డిపొలమును విస్తరింప తేయుట

మురికి నీటి పొలమును మరి 100 ఎకరములు విస్తరింప తేయవలెననియు అందులకు 45000 వ్యయపడు ననియు దాని వలన లక్షరూపాయలు ఆదాయము వచ్చుననియు సూచింప బడినది. దీనికి సంబంధించిన కాగితములను కమిషనరులు చూడలేదు గాన దీనిని ప్రస్తుతము నిలుపవలెనని సి. వి. దొర స్వామి మొదల్యారు గారనిరి.

సెలవలు ఆలవెన్న

అసిస్టెంటు హెల్తు ఆఫీసరు డాక్టరుసింగారవేలు మొదల్యారుగారికి 1-4-1917 వ తేదీ మొదలు సెలవు రూ 100 లు వెలసనలు ఆలవెన్నగా నియ్యవలెనని స్థాయిసంఘమువారు సూచించిరి. వారాయణస్వామి శెట్టిగారు దానిని బలపరిచిరి. వహమ్మదు జీస్సుసాహెబుగారు రనుమరిచిరి.

ఇంక నిట్టివేతనములకు ప్రాతులగువారు ఇతరకాళి లలోగూడ నున్నారు. ఇప్పుడు వీరి కొకరికిమాత్రమే హెచ్చించిన వారికి వనసు సెలవగులుగాన ఇట్టివిషయముల నన్నిటిని కలిపి సెలవెందు సెలలో నాలోచింపదగునని శ్రీనివాసాచారి గారు నడిపిరి. దానిని శేషాచారిగారు బలపరిచిరి. రాజగో పాలాచారిగారు రనుమరిచిరి.

ఈ విషయము నిక నాలసింపక వెంటనే ఆనుమతించ వలెనని గురుస్వామి శెట్టిగారనిరి. నజేశన గారు ప్రస్తుతము నిలుప దగుననిరి. కాని సవరణ నిలువబడలేదు. స్థాయిసంఘము వారి సూచన అంగీకరింప బడినది.

దేశరత్న సేన

దేశరత్న సేనలో చేరిన కార్పొరేషను యువ్యోగులకు దొరతనము వారి యువ్యోగులకుగల సౌకర్యములను సమ కూర్చవలెనని తీర్మాన మొదలప బడినది.

దొరతనమువారి వారిభుద్ధ్యవిరాళము

ఇండియా దొరతనము వారిచ్చిన 45000 లును పెరం బూరు భారత్సర్కార్కు పశ్చిమముననున్న బురద సేలను మెరక చేయుటకుందు వ్యయపరుచుటకు తీర్మానింపబడినది.

వ్యయములను తగ్గించుట

కార్పొరేషను వ్యయములను తగ్గించుటకు సూచనలను చేయ నియమింపబడిన ప్రత్యేకసంఘమువారి నిజేదికమును గూర్చిన చర్చ మొలసిగారు వచ్చువరకును నిలుపబడినది.

గోడ్డు సొత్తు

గోడ్డుకు కావలసిన కంకర మున్నుకు సామగ్రిలను కార్పొరేషను వారే త్రవ్వించుటను గూర్చిన సంఘమువారి సూచన లొమోదింపబడినది.

చందలెంపు

22-6-1917 వ తేదీ కార్పొరేషను కమిషనరులు 10 మంది కోరిన ప్రకారము త్వరితగతిన మొలసిగారు ప్రత్యేకసభను గావించవలెనని సూచనలను తమ యసమర్థులైన కమిషనరులు సూచింపవలసి వచ్చినందున వింతియచున్నారను తీర్మానమును శివజ్ఞాన మొదల్యారుగారు రుపసాదించిరి. స్పెషలు వర్క్సుఆఫీసుకు గూడ కార్పొరేషను చందరముననే యుంచ వలెనని నిర్ణయించుట కేర్పలుపబడిన సంఘమువారి నిజే దికముపై మొలసిగారు సభ్య ప్రపంచమును గావించిరి. దాని పైని ప్రత్యేకసభను గావించవలెనని కమిషనరులు కోరిరి. జన రలు మీటింగును జరుపు లోపల నట్టిసభను జరుపవలసి యుండెను. మరియు స్పెషలువర్క్సు ఆఫీసు కంట్రాక్టు జూలై 31 వ తేదీతో గాని తీరునదిగా నుండలేదు. తీర్మానము జూన్ 20 వ తేదీని మొలసిగారికి చేరినది. నేటివరకును అద్దెచీటిని వ్రాసి రిజిస్టరు చేయించలేదు. కాని అద్దె పరిష్కరించుకొని నిర్దేశమచుకొనవలసిన దని మొలసిగారు స్పెషలు ఇంజనీరు గారికి తెలిపిరి. ఇట్లు మొలసిగారు సభచేరుకుం డుట చూపకమును, చివరకు మొలసిగారు సభకు ఆహ్వానము నెలలో జరుపసెంచిరి. ఇది శేవలము పక్షపాతముతో కూడి నది. కమిషనరులు తీరములు పుచ్చుకొను నపుకరులు గారు, మొలసిగారు వారిని బడిపిల్లలను చూచినట్లు చూచిరి. అద్దె చీటిని వ్రాయించు కొనుటకే మొలసి గారు సభ నిల్పాలనయు చేసిరి. ఇది కమిషనరుల నమానించుటయే. అని శివజ్ఞాన మొదల్యారుగారునుడిచిరి. దొరస్వామి మొదల్యారుగారు దాని ననుమరిచిరి.

శివజ్ఞాన మొదల్యారు గారు నడిపిన దానిని విచక బూర్వము మొలసి గారు తమ సెలవాంతమున దిగి వచ్చునంత వ ఆ తు ఉ ప పా ద కు లు ఆ గ ద ర ని తాము ఇదివరకును భావించుచుండినట్లును, మొలసిగారు లేని సమయమున సభజరుపబడుటచే దయకు జాల విచారముగ నుండినట్లును రామస్వామి అయ్యగారు నడిపిరి. శివజ్ఞాన మొదల్యారు చెప్పిన దానిని బలపరచుచు, మొలసి గారు కార్పొరేషను వారికి జాల అవ్యాయమే కలుగజేసి రిని నజేశనగాను చెప్పిరి. స్పెషలు ఇంజనీరుగారి కచేరి కార్పొరేషను భవనమునం చుండుటలో కార్పొరేషను వారి కేమైన భవనముకలసి వచ్చినచో వీరు కార్పొరేషను ఆధ్యక్షులు మొలసిగారిని మొదల్యారుగారి పోరుదని శ్రీనివాసాచారిగారు చెప్పిరి. మొలసిగారు తమ యెగుట లేని సమయమున వారి నిందించుట పెద్ద మనిషి తరహా కాదనియు అట్లు చెప్పట వలన మొలసిగారు కేవలము మంచివాని తమ అభిప్రాయము కాదనియు కావున మొలసిగారు తిరిగి వచ్చి తమపదవియందు ప్రవేశించింతయవలె యీ విషయమే అప్పుడగూడ నాలోచించుట కారణము కలుగునేమో యాలోచింపవలసి శేషాచారియగారు శివజ్ఞానముదలయారు గారిని కోరిరి.

శేషాచారియగారు సుపసాదించిన దానిని వహమ్మదు ఓవనన్గారు బలపరిచిరి.

ఈ యంశము గురించి ఇదివరకు మూట్టడిన వానిందను మొలసిగారికి వ్యతిరేకముగనే మూట్టడినయి నారి కనుకూలముగ నింతవరకు ఒకరైనను చెప్పలేదనియు, గనుక వారు వచ్చిన వెనుక దిగి యీ విషయమునే వారి ముందట దగా యదా గావించినచో వారికి దొరతన ప్రత్యుత్తరమువారుగూడ చెప్పవలెననియు సభాధ్యక్షులు నడిపిరి. మొలసిగారు బహుశా తిరిగి చెన్న పురికి రారని తమ అభిప్రాయమైనట్లు త్యాగరాయశెట్టిగారు చెప్పిరి.

వారు తిరిగి వచ్చినప్పటికిని యిప్పటి తీర్మానములు విధిగ ఇప్పుడే తీర్మానింపబడి దొరతనము వారికి బంపబడిన చో మొలసిగారిని రెండవ పర్యాయము కార్పొరేషను ఆధ్యక్షులుగ దొరతనమువారు పంపరిని దేశకాచారిగారు చెప్పిరి.

మొలసిగారి స్వశుం కృతాపరాధముచే నీ యల్ల యంతయు సంభించినందున శివజ్ఞాన మొదలయారు గారు నుప పాదించిన దానిని ఇప్పుడే తీర్మానింపవలసి యున్నదని తిరుమల పిళ్లగారు నడిపిరి.

ప్రస్తుతము విచర్యగానున్న యంశము ఇట్లుపై జరుప బడు సభలో విచర్యకు ప్రవేశింపబడిన బాగుండునని దేవదాసుగా రాసభవారిలో వెల్లడించిరి.

ఈ సమయమున కార్పొరేషను పాశ్చాత్య కమిషనరు ఇచ్చట లేందుకు నాకు జాలవిచారమును చున్నదనియు, తమచుట్టుకు తీర్మానము అప్పుడే తీర్మానింపబడినను సరియగు ననియు కాని, మొలసిగారు లేని సమయము యీ తీర్మానము తీర్మానింపబడినదని లోకు లనుకొనుట తమ కెంతమాత్రమును ఇష్టముకాదనియు సి.పి. రామస్వామి అయ్యగారు నడిపిరి. తమవైమోచబడి నిందకు తా మేమైన సంజాయిషి చెప్ప గలిగినచో వారు దానిని వ్రాసిపంపి చాలబాగుండునని గూడ అయ్యగారు చెప్పిరి.

వీరు చెప్పిన దానిని బలపరచుచు ఆనాటి సాయంకాలపు సభయందు తీర్మానింపబడిన తీర్మానముల నన్నిటిని మొలసిగారికి బంపుట ఉచితమని నజేశన గారు పలికిరి.

నజేశన గారు చెప్పినట్లు చేయుట సభాధ్యక్షుని విధియై యున్న దేమో యాలోచించ మని శేషాచారియగారు నజేశన గారికిమారుపలికిరి. రామస్వామయ్యగారు రుపసాదించిన వానిని గూర్చి సభ్యులు వోట్లు వేయుటకు ప్రారంభించిరి. ఇంకొక 15 దినముల పిమ్మట దిగి కార్పొరేషనుసభ మరి యొకటి జరుప బడుటకును అందు మొలసిగారి విషయమే తిరిగి ఆలోచింపబడుటకును సభ్యులచే తీర్మానింపబడి రాత్రి 7-40 నిమిషములకు సభ ముగింపబడెను.

కళ్యాణవర్ష హోమురాలు సభ.

సయ్యదు మా స్నేహగారి ఉపన్యాసము.

19 తేదీన సయ్యదు మా స్నేహగారు ఉర్దూభాషలో "స్వరాజ్యము" అను విషయమున గూర్చి యొక యుపన్యాస మొసంగిరి. ఆ ఉపన్యాస సంగ్రహ మీ క్రింద వాండు పరుపబడినది:—

బ్రిటిషు సామ్రాజ్య పతాకవిక్షణము క్రిందనుండి హిందూదేశము స్వరక్షను పరిష్కారాధికారము పడయవలయునని యే హోమురాలుఅభిప్రాయము.ఇప్పుట్లున హోమురాలు ఆత్మకరుమని వేరేచెప్ప నవసరములేదు. కాని యీ యుద్ధమున మహమ్మదీయులు హిందువులతోగూడి సోదర వాత్సల్యముతో కృషిసల్పుటకుఁ గతంచేమి? హోమురాలు మనదేశమునకు లబ్ధమైన యెడల నది హిందువులకే లాభకారి నుండునని కొంద రభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఈ యూహ సందర్భమున లేదు. హోమురాలు మనకు శేకురైన గాని మహమ్మదీయులను తమ వ్యక్తికానము నందజాలరు. హిందూ మహమ్మదీయ సంఘముల కెల్లప్పుడును పరస్పర సంఘర్షణము కలుగుచునే యుండునను వాదము న్యాయము కాదు. ఏలయన, నీ రెండు జాతులు సమ్మేళనమైన నేగాని హోమురాలు మనకు లభింపదు. మహమ్మదీయులు హోమురాలు వాడులతో జేరుట కిక నొక కాగణము గలదు. ఇస్లాము మతానుసరణులకు స్వాతంత్ర్యవ్యమండు. హిందువులును, మహమ్మదీయులును ఏక రాజకీయశక్తులభివే పాటుపడుచున్నారు. ఈ ఆశయము కరతలామలక మగుటకు నిరుపేదయైనను, ధనికుడైనను, హిందువైనను, మహమ్మదీయుడైనను, ఎల్లవారును దంశకై కొలది సహాయము చేయగలరని వా ద్యభివీశ్యము.

వంగలపట్టణమునందు 40 దినములనుండి యుద్ధతెగక వైశ్యవత్సముల సహాయముచే శ్రీరామలింగేశ్వర స్వామివారి ఆలయమునందు ఆ రాష్ట్రులకును బ్రాహ్మణులకును అన్నదానమును స్వామివారికి 40 లక్షల పంచాక్షరీ పునశ్చరణమును రుద్రాభిషేకమును దానికితగినహోమతర్పణములును చేయించి ఆ రాష్ట్రులకును బ్రాహ్మణులకును తృప్తికరమగు దక్షిణలతో సన్మానించిరి; శ్రీ ముదిగొండ శంక రాధాధ్యక్షుల వారిచే ఆభిరూపణ ఉపన్యాసము చేయించిరి.

విషయము ప్రకారము.

- కాన్వెన్షన్ విజయము
- ప్రభుత్వము
- స్వపరిపాలనము
- వార్తలు - వ్యాఖ్యలు
- విరోధమునకు సంఘము
- పరిశీలన
- కృతార్థములు
- స్థానిక వార్తలు
- విద్యాభ్యాసమునకు సమావేశము
- ఇంగ్లీషుభాషాపాఠశాల
- స్వతంత్రము, ప్రజాభిప్రాయములు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1917-వ సం॥ ఆగస్టునెల 23-వ తేది

గురువారము

స్వపరిపాలనము:

ప్రభుత్వమునకు సభాత్రికములు

కోయంబత్తూరులో జరిగిన బ్రాహ్మణేతర సభయందును, జిల్లా రాజకీయ సభయందును గావించబడిన తీర్మానముల బరిశీలించిన, వ్యత్యాసము విశేషము గాన్పించును. రాజకీయవిషయములలో బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరులు భేదమును సమానవేదికపై నిలచి రాజకీయ విషయముల విమర్శించుటకు అభ్యంతరము గాన్పించదని ఈ తీర్మానములు విశేషపరచుచున్నవి. బ్రాహ్మణేతర సభ సాంఘికసభగ నుండి, రాజకీయ సభలలో జాతి వేరుకల వివక్షత లేక ఎల్లరును పాల్గొనుటకు సంసిద్ధులై యున్నచో శాఖాసభలన్నియు జాతీయజీవనమునకు దోహద మొనగను. జాతీయభివృద్ధి సత్వరముగ నడచును. సత్రికలలో బ్రాహ్మణులపై తీవ్రవాక్యములు ప్రయోగింపబడుచు, రాజకీయభివృద్ధికి భంగకరముగ వ్రాయబడుచున్నను, బ్రాహ్మణేతర సభాత్రికములు కడుజాగ్రత్తతో గావించబడిన వని మా యభిప్రాయము. కాంగ్రెసు తీర్మానములంత ముందడుగు వేయుక భోయునను యీ సభాత్రికములలో జాతీయవాదుల కాత్మ విశ్వాసముతో వి గాన్పించవు. అభివృద్ధికి భంగకరములగునవి గన్పట్టవు. అధికారిక నిరంకుశమును పెంపొందింప దగినవి ఏటిలో లేవు. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముగూర్చి తీర్మానములయందు నిరూపించబడినది. ఈ ప్రాతినిధ్యము బ్రాహ్మణులకు దక్కు తదితరులకు నర్తించింపబడుట జ్యోతికరింపబడినది. బ్రాహ్మణేతరులలో హిందువులే గాక, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులుగూడ జేర్చికొనబడుటచే, దాదాపు హైందవజాతీయం తయు నిండు జేర్పబడినది. కోయంబత్తూరుజిల్లాలో బ్రాహ్మణేతరసంఘమును స్థాపించుట విషయమై న తీర్మానము అంబ్రోసుభాదరు గారను క్రైస్తవులు పొందించిరి. మినాక్షిసుందరమొదలియారు గారి తీర్మానము సామోదించిరి. మోదీను బాచ్చాసాహేబుగారు బలపరచిరి. అందుచే త్రి మతస్థులును నిండు పాల్గొనిరి. సాహేబుగారు మహమ్మదీయుల నీ యుద్యమమునండి బయటకు బంపగూడదని యుపన్యసించిరి. అందుచే బ్రాహ్మణేతరోద్యమముదాదాపుజాతీయోద్యమమనియే చెప్పవచ్చును. స్వల్పసంఖ్యాకు లగు బ్రాహ్మణు

లకు ప్రాతినిధ్యము లేకపోయినను సంఘశ్రేయము గోరు బ్రాహ్మణులు ఓరిమితో నుండుటయే మేలు. స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనలు స్థాపించబడినపుడు, బ్రాహ్మణేతర ప్రాతినిధ్యము సహజముగ నెక్కుడగుట నిశ్చయము. జనబాహుళ్యమునందును, భూసంతయందును నెక్కుడు ప్రాముఖ్యముగల బ్రాహ్మణేతర సంఘము స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనలయందు నెక్కుడు బాధ్యతను అధికారమును వహించిన సమయమున, స్వల్పసంఖ్యాకు లగు బ్రాహ్మణులకు పలుకుబడి దగ్గుట నిశ్చయము. అట్టి సమయ మాసన్నమయినపుడు, బ్రాహ్మణులు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముకొనుట ఆందోళనము జరుపవచ్చును. తమసంఘమునకు వ్యాయము కలుగజేయవలయునని బ్రాహ్మణేతరులనే యడుగవచ్చును. తిలకు మహాశయ్యగునాడ నీ సలహానే యొసగియుండెను. అంతవరకు బ్రాహ్మణులు జాతీయోద్యమకారకు, తమ ప్రత్యేకవాక్కులమాల మరచి జాతీయోద్యమమై నిడివరకు వలెనే పాటుబడుట యవసరము. కాని బ్రాహ్మణేతర సాంఘికలయొకమత్య మొంతవరకు నిలచునో చూడవలసియున్నది. క్రైస్తవులకును బ్రాహ్మణేతరులకును, బ్రాహ్మణులకు బ్రాహ్మణేతరులకు న్ను సహజసాంఘికబంధముకన్న నెక్కుడు దృఢమగు పాశముగలదా యని శంకింపవలసియున్నది. కెయితు సనుహతు కలవరము మాత్రంకకు కారణము. బ్రాహ్మణేతర సాంఘిక యొక్కము దృఢముగ నుండుటమాత్రము జాతీయోద్యమమునకు తోడ్పడుననుటకు సందియములేదు. అట్టి స్థితికి గొంపోవుట కీ సభ తోడ్పడునని గోరుచు న్నారము.

ఇక తీర్మానముల పరిశీలనము. రాజకీయ సభవారినలెనే స్వపరిపాలనాదర్శము ఈసభ వారుగూడ దృఢపరిచిరి. భారతీయు లెవరును నేడే సంపూర్ణస్వపరిపాలనము నొసగవలయునని గోరుట లేదు. కావున, నిందువిషయమై దేశములో అభిప్రాయభేదము లేదు. ప్రస్తుతముకన్న ప్రభుత్వము ప్రజల కెక్కుడు బాధ్యత వహించుటకు, యుద్ధానంతరము గొన్ని సంస్కరణముల నొసగుటకు ప్రభుత్వమువారిని సభవారు గోరిరి.

సామాజ్య, స్థానిక శాసననిర్మాణసభలో ప్రజా ప్రతినిధు లధిక సంఖ్యాకులుగ నుండునటుల, శాసననిర్మాణ సభలను విస్తరించుట మొదటి సంస్కరణము. ఈ సంస్కరణము ఘోక లేగారు సూచించిన సంస్కరణముల కన్న విశాలదృష్టిని జూపుచున్నది. ఘోక లేగారు సామాజ్య శాసన నిర్మాణసభలో ప్రభుత్వసభ్యులే నెక్కుడుగనుండవలయునని సూచించిరి. వీరి తీర్మానము లీవిషయమై దేశీయమహాజన సభావిధానము సంగీకరించుచున్నవి. ప్రతిజిల్లాకును యొక సభ్యుడుండవలయుననిగూడ గోరిరి. సామాజ్య, స్థానిక శాసన నిర్మాణ సభలలో విద్య, పారిశుధ్యము, వ్యవసాయము, సహకారము, రిజిస్ట్రేషన్ శాఖలపై ప్రజా ప్రతినిధులకు పూర్ణాధికార ముండవలయునని తీర్మానింపబడినది. ఇంను కవసరమగు వ్యయము ఆదాయముతో ప్రత్యేకముగ విడదీయవలయునని వీరు గోరిరి. ఈ విషయములలో గవర్నరుగారికి గాని, రాజప్రతినిధిగారికిగాని ప్రజల తీర్మానముల ప్రతిఘటించు నధికారము గూడ (Power of Veto) నొసగబడలేదు. ఇట్టి యధికారము దేశీయమహాజన సభావిధానములో పూర్తిగ నొసగబడినది. రాజాంగసభలలో (Executive Councils) సగము సభ్యులు భారతీయులుగ నుండవలయునని తీర్మానింపబడినది. దేశీయమహాజనసభావిధానముతో నీ తీర్మానము హద్దుగనుచున్నది. కాని శాసన

నిర్మాణసభ్యులు వీరి నెన్నికొనవలయునను సూత్రము మాత్ర మిండు లేదు. మ్యూనిసిపలసంఘములును లోకలుబోర్డులును తమ వ్యవహారములను తామే నిర్వహించుటకు పూర్తిగ నధికార మొసగవలయుననియు, ప్రభుత్వోద్యోగుల వశమునండి ఏటిని దొలగింపవలయుననియు దీర్మానింపబడినది. వైద్యాలయములకును, ముఖ్యముగ రోడ్లకు గానలయు వ్యయమును ప్రభుత్వమువారే భరించి, స్థానికప్రభుత్వముల కావ్యయభారము దగ్గింపవలయునని తీర్మానింపబడినది. సామాజ్యాంతర్య స్వపరిపాలనము నాదర్శముగ ప్రభుత్వమువారింగీకరింపవలయుననియు, ప్రజలమనముల శాంతి పరుపనిండు విషయమై త్వరతో బ్రతునమును ప్రచురింపవలయుననియు తీర్మానింపబడినది. ఈ తీర్మానము దేశీయమహాజన సభావిధానమున ప్రాముఖ్యత నహించినది. యుద్ధానంతర సంస్కరణముల గూర్చి ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయింపక బూర్వము, ప్రజలు తమనాంధల బూర్తిగ దెలిసికొనుట కవకాశ మొసగవలయునని గూడ తీర్మానింపబడినది. సామాజ్యానంతరము నెట్టి సామాజ్య పునర్నిర్మాణము గావించదలచి కొనినను హిందూ దేశమునకు యధినివేశ రాజ్యములతో బాటు సామాజ్యమున సమానస్థాన మొసంగవలయు ననియు, యీవిధానమును హిందూ దేశప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారికి బంపవలయుననియు తీర్మానింపబడినది. ఈ తీర్మానములతో యన్ని సంఘములకును తగిన ప్రాతినిధ్య మొసగగోరుచూ, సంఘముల నాల్గింటిని జేర్కొనిరి. బ్రాహ్మణులు, బ్రాహ్మణేతర హైందవులు, క్రైస్తవులు, మహమ్మదీయుల, బేర్కొనిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు బ్రాహ్మణుల దన్ను మిగిలినసంఘములవారందరిని బ్రాహ్మణేతరుల క్రింద సేక సంఘముగ జేర్చిన విషయ మిండు వదలివేయబడినది. రెండువిభేదములు నాలుగుగ మారినవి. ఇది యటులుండవిండు. బ్రాహ్మణేతరసభలో స్వపరిపాలనమును గూర్చి దేశీయమహాజనసభావిధానము ననుసరించుటకు కారణము లేకపోలేదు. స్వపరిపాలనమే తమ సంఘాభివృద్ధికి మూలాధారమని బ్రాహ్మణేతరనాయకులు గ్రహించిరి. ఈ సమయము చాటిపోయిన, స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనలు సాధ్యపడవనిగూడ వీరు గ్రహించియుండవలయును. ఈ ప్రతిష్ఠాపనలలో బ్రాహ్మణేతరుల పలుకుబడియే హెచ్చుగ నుండునని వీరికి గోచరమయియుండవలెను. జాతీయోద్యమము వీరి నాకర్షించి, బ్రాహ్మణేతరోద్యమమును జాతీయ మహాప్రవాహములో గలిపినై చెను అందుచే స్వపరిపాలనాదర్శము అన్ని సంఘములచే నాదరింపబడి స్వచ్ఛందకాంతిలో నిపుడు వెలుగుచున్నది. మిగిలిన తీర్మానములలో, నిర్బంధించిత ప్రారంభవిద్యను మ్యూనిసిపలు సరిహద్దులలో నెలకొల్పవలయునను తీర్మాన మంగీకరింపబడినది. నిర్బంధించిత ప్రారంభవిద్యదేశాభ్యుదయమునకు లాభకరముగాదని జప్తిమపత్రిక ప్రారంభదశలో నుడివియుండినది. కాని యిట్టి ప్రాముఖ్యతీర్మానము సంగీకరించుట బ్రాహ్మణేతరుల విద్యాభిలాషను సూచింపుచున్నది. యూనియనులు తమ వ్యవహారములను తామే జరుపుకొనుట కధికార మొసంగవలయు ననియు, పంచాయతుల కెక్కువ యధికార మొసగవలయుననియు తీర్మానింపబడినది. పల్లికుసర్విసుకమీషను నివేదికము దేశీయోపసరముల దృష్టిపరుపజాలదనియు, ఇండోచరు పద్ధతి పునరుద్ధరింపగూడదనియు, అటవీపంచాయతుల నన్ని ప్రదేశములలో స్థాపింపవలయుననియు, దీర్మానింపబడినది.

ఈ తీర్మానముల గూర్చి వింత విపులముగ వ్రాయవలసిన కారణము ఈ తీర్మానముల యుద్ధారస్వభావము వెల్లడి జేయుటకే. స్వపరిపాలనా పాంథ యన్ని సంఘముల వారలతో నెటుల వ్యాపించి, యభిమానుల గావించుచున్నదో సువ్యక్తపరచుటకే. స్వపరిపాలనమునకు మహమ్మదీయులును హిందువులు నైక్యభావము కలిగియున్నారు. దక్షిణదేశమున బ్రాహ్మణేతరులు విరుద్ధ భావము గలిగియున్నారను సహా. నేటితో నికాధారమున దని తేలినది. కొందఱి కాలములో మాంటాగూగారు హిందూదేశము దర్శించునన్నారు. భారతీయులెల్లరు భిన్నాభిప్రాయము లేక, ఏకముఖముతో వారికి దేశీయ పాంథలను తృప్తి కరముగ నివేదించి కార్యసిద్ధి బడయవచ్చును. ఈ మహావాద్యమును జయద్రథము గావించుటకు భారతీయులెల్లరు దోడ్పడుట ధర్మము. ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము వివరములతో జేసినది. ఆదర్శములోను, దానిని జేయుమార్గములయందును విభేద మేమాత్రము లేనపుడు, వివరముల విషయమై ఎల్లరును నెమ్మదిగ చర్చించికొని, యేకాభిప్రాయములగుట కెట్టి యభ్యంతర ముండజాలదని మాయభిప్రాయము.

మాంటాగూగారి రాక : మదరాసు మెయిలుపత్రిక

మాంటాగూగారు హిందూదేశమున కేతెంచెదగు వార్త మెయిలు పత్రికకు కొంత యాదోళనకారణమైనది మాంటాగూగారి ప్రకటనము రెండు సారాంశముల దేశమునెటుల నుంచినదని గత సాయంత్రపు మెయిలుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. మొదటిది పరిపాలనపు ప్రతిజ్ఞాఖయందును భారతీయుల నధికముగ నియమించుట. రెండవది హిందూదేశమున సామాజ్యస్థ ప్రజాపరిపాలన మేర్పరచుటకు స్వపరిపాలనాప్రతిష్ఠాపనలనుక్రమక్రమముగ స్థాపించి మెంపొందించుట. ఇది కార్యదర్శిగారి యుద్దేశము. ఇందు విషయమై రెండు సందియములు మెయిలు పత్రికను బాధించుచున్నవి. భారతీయులను పరిపాలనమునందధికముగ నియమించుటయన నర్థమేమి? విద్యాసంపదచే సామర్థ్యము వహించి యుద్యోగములబ్రవేశించుటకు మెయిలుపత్రిక కెట్టియభ్యంతరములేదు. ఎటులయినను భారతీయులను బ్రవేశ పెట్టవలసినదను నూహతో, ప్రత్యేకపు టేర్పాటుల గావించిన ననర్థము వాటిల్లినని మెయిలు పత్రిక సూచించుచున్నది. హిందూవుల కున్నతోద్యోగముల నధికముగ నిచ్చునమాత్రమున ప్రస్తుత యాశాంతి తగ్గదనియు, యీ సంస్కరణములన విశేషోపయోగము లేదనియు మెయిలుపత్రికాభిప్రాయము. కాని యుద్యోగముల నధికముగ బడయవలయునని యత్యంతకుతూహలముతో నున్న సంఘములవారికి మెయిలుపత్రికా వచనములు యాశాభంగము కలిగించవచ్చును.

రెండవసందేహము ప్రబలమయినది. స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనల స్థాపించుటలో పార్లమెంటు బోలిన సంస్థాపనల నిర్మించుట కెన్నమైన నూహ గలదా యని మెయిలుపత్రిక ప్రశ్నించుచున్నది. బాధ్యతగల ప్రభుత్వభావము విశేష దూరమందగ్గర. కాని బాధ్యతగల ప్రభుత్వమున పార్లమెంటు సంస్థాపనలని ఎన్నడును భ్రమపడగూడదని మెయిలు పత్రిక నిరూపించుచున్నది. తన వాదమున కాధారముగ మాన్లే ప్రభువుగారి యభిప్రాయముల సాయముగ వైకొనినది. మాన్లే ప్రభువుగారి యుద్ధారాభిప్రాయములతో నేకీభవింపక బోయినను, వారి సంకుచితాభిప్రాయములు మాత్రము ఆంగ్లోహిందవ పత్రికలకు బనికనవచ్చును. మాన్లే ప్రభువుగారి సంస్కరణము లనర్థదాయక

ములని మున్నగు విమర్శించినది ఏదే. వదివత్సరములక్రింద ఎద్దియో నొక సందర్భమున మాన్లే ప్రభువు వచ్చించిన వాక్యములను మెయిలు పత్రిక ప్రమాణముగ వైకొనినది. అప్పటి నుండి యు, యూహలలోను, ఆదర్శములలోను హిందూదేశమునందానెల ప్రపంచమునందంతను మార్పు త్వరితగతి గలిగినది. సంగ్రామ మారంభమయిన పిమ్మట నూతనభావములు బుద్ధివించినవి. స్వపరిపాలనాపాంథకు నూతనబలము గలిగినది. ఇట్టి మార్పు జరుగుచున్న కాలమున గూడ పార్లమెంటు ప్రతిష్ఠాపనలు ఆదర్శమున కయినను బనికరావనుటకు మెయిలుపత్రికాస్త్రైక్యము ప్రశంసనీయము. ప్రపంచమునందంతయు పార్లమెంటు సంస్థాపనల నెడజల్లవలయునను ఆంగ్లేయుల యభిలాష సమంజసముగాదని మెయిలుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. అట్టి ప్రతిష్ఠాపనల నిర్మించుటకు యవసరముగా రాజకీయ పరిస్థితు నీదేశమున గాన్పించనట! ఇప్పుడు గాదు ఏబదివత్సరములకయినను యిట్టి పని సాధ్యముగాదని మెయిలుపత్రికాభిప్రాయము. ఫిలిప్పైనుదీపులలోనిట్టిపనిసాధ్యమయినది. చైనా, జపాను, పర్షియా దేశములలో సాధ్యమయినది. కాని ప్రాచీననాగరికత గలిగి, కొండొక కాలమున ప్రజాప్రభుత్వ సంస్థాపనల కాలనాలమయిన భారతవర్షమున మాత్రము ఇట్టి కార్యము సుసాధ్యము గాదట!

మాంటాగూగారి యాశయము మాత్రము పార్లమెంటు సంస్థాపనల ప్రతిష్ఠించుటయే యని యూహించవచ్చును. అట్టియాదర్శము వారికి గలదని, మెసపొటేమియా నివేదికసందర్భమున వారొసగిన యవన్యాసముచే తేటబడగలదు. నోక్ గారి విధానము నీతరుణమున చర్చించుట భావ్యము గాదనియు, యదిగూడ నాలోచనకు దీసికొనిరావడుననియు, మాంటాగూగారు సర్జా రీసుగారికి పార్లమెంటుసభలో ప్రత్యుత్తరమొసగి యుండిరి.

మాంటాగూగారి విచారణ ఫలిత మెటులున్నను, మెయిలుపత్రికకు గలిగిన మనోద్వేగమునకు సానుభూతిని దెలుపుట భావ్యము.

అనకాపల్లి మ్యూనిసిపలు సంఘము

ఈసంఘపు వృత్తాంత మంత తృప్తికరముగ లేదు. మ్యూనిసిపలు సంఘాధ్యక్షునికిని మ్యూనిసిపలు సభ్యులకును యైకమత్యభావము లేదని దొరతనపువారి విమర్శనములో గాన్పించుచున్నది. ఇట్టి భావము ప్రబలుట చాల శోచనీయము. సభ్యులు తమ వియంతకలహములను బోదోలి స్థానిక స్వపరిపాలనమును సార్థకము గావించుట ముఖ్యధర్మమని మ్యూనిసిపలు సంఘమువారిని హెచ్చరించుచున్నారము. 1916-17 సంవత్సరములో 20 సభలు జరిగినవి. ఇందులో వలయు సంఖ్య కాక నిలువబడినది యొక్క సభయే. జిన్నలు వసూలు గావించక నిలువ హెచ్చుగ నున్నది. 183-3-2రూప్యములు వసూలుగానని వదలివేయబడినది. 1477 రూప్యములు సంవత్సరాంతమున నిలువ యున్నవి. ఈ మ్యూనిసిపలు సంఘము ఒక హైస్కూలును, నాలుగు ప్రాథమికపాఠశాలలను పోషించుచున్నది. హైస్కూలు తిన్నగ నడుచుచున్నదని తెలిసికొనుటకు సంతసింపుచున్నారము. జీతముల నుండి హైస్కూలుచకురు 10553-10-6 లు ఆదాయము వచ్చుచున్నది. వ్యయము 10053-2-0 లగుచున్నది. అందుచే హైస్కూలు పోషణభారమున కెట్టి యిబ్బందులు గలుగక కార్యక్రమము సక్రమముగ సాగుచున్నది.

వైద్యశాల ప్రజాహితముగ నున్నటుల వ్యక్తమగుచున్నది. పట్టణ పారిశుధ్యము తిన్నగ నున్నను, మహావివాధి మాత్రము వ్యాపించి యరువది మందిని తన గార వేసికొనినది. రోడ్లైతమాత్రము బాగుండలేదని, దీవిజలు ఆస్పతరుగారు వ్రాయుచున్నారు. మురుగునీరు పోవుటకు వసతులుకూడ లేవని వారే వ్రాయుచున్నారు. డ్రెయినులు లేక పోవుటయే రోడ్లు సరియగు ప్రితిగో నుండకపోవుటకు కారణమని మా యభిప్రాయము. మురుగునీరు పోవుట కేర్పాటులు గావించుటకు రోడ్లు బాగుపడుట కే మాత్రమును విలుండదు. మురుగునీరు బోవుట కేర్పాటుల గావించుటకు మ్యూనిసిపలు సంఘములకు ధనముండదు. అందుచే డ్రెయినేజి ఏర్పాటులు లేకుండనే, రోడ్లు బాగుపడ లేదని మ్యూనిసిపలుసంఘములపై నిందమోపుట యంత సమంజసముగ గన్పట్టదు. రాబోవునత్సరము మ్యూనిసిపలుసంఘము వా కైకమత్యముతో బనిచేసి, పట్టాపు యభివృద్ధికి దోడ్పడదనియు, ప్రభుత్వమువారి ప్రశంసకు బాత్రులయ్యెదననియు గోరుచున్నారు.

ప్రభుత్వములు

1916-17 సంవత్సరమునకు బూర్వము మూడువత్సరములలో కడప, బళ్ళారి, కర్నూలు, మధుర, కోయంబత్తూరు జిల్లాలలో వ్యవసాయ దారులు ఋణము లడుగుట దగ్గినది. కృష్ణా, తంజావూరు జిల్లాలలో నధికముగ గోరబడినవి. 13 లక్షల రూప్యముల ఋణము పుంగన జమిందారుగారికి తనభూములను సర్వే గావించుట కొనగబడినది. మ్యూనిసిపలు సంఘములకు 1916-17 సంవత్సరపు బడ్జెటులో 4,00,000 రూప్యముల ఋణ మొసగ నిశ్చయించబడినది. ఇందులో బందరు నీటిసప్లయకి 57,000 రూప్యములును, ఏలూరు నీటిసప్లయకి 17,000 రూప్యములను ఆయా మ్యూనిసిపలుసంఘముల కిచ్చుటకు బడ్జెటులో ఎన్ని మేటు గా వింపబడినది. కాని వాటి నికను ఈ సంఘముల కీయలేదు. 1916-17 సంవత్సరమున బందరు మ్యూనిసిపలు సంఘమువారి కామొత్తమునొసగ వనసరములేక బోయిన దనియు, ఏలూరు మ్యూనిసిపలుసంఘము వారి కామొత్తమును తామే భరించినదియు, దొరతనమువారు దెలుపుచున్నారు. బడ్జెటులో ఎన్ని మేటు గావించకపోయినను పట్టాకియసి, విశాఖ పత్తనము, అనకాపల్లి పట్టణముల సర్వేకై 22,500 రూప్యము లొసగబడినవి. బందరు నైల్దేనిర్మాణమునకు కృష్ణాజిల్లాబోర్డున కిచ్చిన ఋణము 1907-1908 సంవత్సరముతో నాఖరైనది. 18.53లక్షల రూప్యములు ఋణపు మొత్తము. ఇది నలునది యర్ధ సంవత్సర వాయిదాలతో వాయిదాకు వడ్డితో సహా 6.8 లక్షల రూప్యము లొసగవలయును. 1916-17 సంవత్సరాంతమునకు అసలు మొత్తము క్రింద 6.57లక్షల రూప్యములు దీర్చబడినవి. ఇంకను 11.03 లక్షల రూప్యములు ఋణమున్నదని ప్రభుత్వమువారు దెలుపుచున్నారు.

నెలొనికా పత్తనము

ఈ పత్తనము రెండు చతులు దగ్గరముగల చాల విచారకరము. గ్రీస్మదేశమునకు చాల నష్టదాయకము. ఆదేశమున విడి ముఖ్యముగ రేపు పత్తనము. ఈవిధ్విరమునకు కుట్ర ఎన్నియు గారణము గానని తెలియుచున్నది. అటుచుండి ప్రజలు గృహనసతి లేక యల్లాడుచున్నారు. వీరిలో 40,000 యూదులుగూడ ఉన్నారు. ఈ పత్తనమున గతజనాభాప్రకారము 16,000 మంది జనులు గలరు. ఈ పత్తనమునకు యమితనష్టము గలదని

విరోధామహాసంగ్రహము

ఆంగ్లండువైవిమానదాడి

శత్రుజస్తిను బ్రిటిషు యుద్ధనౌకలచే భ్వంసమగుట

వెన్నెయిద్దము - పరాసువారికి ప్రాముఖ్యవిజయము

మిత్రులందరి యుద్ధనౌకలు త్రొక్కి వాకాశ్రయమును ముట్టడించుట

(రైటరు ఏ. జి. స్పిన్సె)

సంగ్రహం

ఆంగ్లయుద్ధ నౌకలు

జస్టిను విమానమును గూర్చుట

లండను, ఆగష్టు 22:—జస్టిను తీరముననున్న యుద్ధ నౌకలు శత్రువుల జస్టిను విమానమును దృఢమొనరించినవని నౌకాధికారులు ప్రకటించిరి. వైమానికు లండనుకు వనిపోయిరి.

యుద్ధమున గాయపడిన యుద్ధోగములు

ఉద్ధోగములగుర్తులు కొకయర్షిము

లండను, ఆగష్టు 22:—యుద్ధములో గాయములు తగిలి యుద్ధనేర కుడకరింపని యుద్ధోగములకు బర్మా, ఇండియా, మున్నగు తూర్పుదేశములయం నుద్ధోగములను గూర్చి సౌక సంఘ మేర్పాటైనది. సంఘమువారు ఇండియా కార్యాలయ గృహ సమావేశమగుదురు. కనుక నిట్టియుద్ధోగముల దరఖాస్తుల త్రొక్కిన నగునని మాంపేగుగారు ప్రకటించిరి.

హిందూదేశ వరిపాలక సంస్కరణము.

లండను, ఆగష్టు 22:—ప్రజల సభలో సర్ జామరీసు గారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, గోక్షేగారి మోచనలు చాల జాగ్రత్తతో పరిశీలించదగిన వయ్యి వాని గూర్చి ప్రస్తుతము విచారించుటవలన భావములేదని మాంపేగుగారు చెప్పిరి.

శత్రువులు ఇంగ్లాండుమీద దాడివేడలుట.

ప్రమాత్తుములు విఫలములగుట

లండను, ఆగష్టు 22:—వార్తాసంఘమువారిటుల తెలియ బరచుచున్నారన్న రాత్రి యాహుత్వైక్షేతమునవిమానములు గన్పించినవి. ఒకటి హంబురు నదిముఖము నెదిరించి కొన్ని బాంబుల పడవైచి పిమ్మట సముద్రముమీదికి బోయెను. విమానవిధ్వంసకళిఘ్నులు గుండ్రు కాల్చినవి. కొలది నష్టము మాత్రమే గలిగినది. ఒక మాన్యుకరు దెబ్బతిగిలెను.

యూరూపవచ్చును. ఈప్రతీకమునందలి గృహములు విశేషముగ కొయ్యబోను, మట్టితోను గట్టబడినవి. మనీదులు, క్రైస్తవదేవాలయములు మొదలగు గలవు. ప్రాచీన గోమతకళిలములు విశేషము గలవు. ఇవియన్నియు యగ్నిచయ మయ్యెనేమో తెలియదు. సంగ్రామములో నూ హింప వీలులేనివృద్ధము లెటుల సంభవించునో దెలిసికొనుట కిదియే తార్కాణము.

మదరాసు కాంప్లీరేషను

మొయిలు పత్రిక యిటుల ప్రాయచున్నది.

“హిందూ పత్రికలో మెలోనిగారి చదు త్కారము, అవకాశస్యముక్తిద పరిణమించుచు న్నదని ప్రాయబడినది. ఉద్ధోగి, ప్రజావాంఛలచే నడుచబడక, తన యిచ్చనచ్చినటుల ప్రవర్తించుచుండిన, వేరువిధముగ నెటుల పరిణమించును? మేము సత్వరమగు మార్పుల కిచ్చగింపము. కాని కొలది మంది యుద్ధోగముల స్వాధీనమందున్న ఈ యధికారము నందరిగో బంచి, విధానమును ప్రజలు నడుపునటుల జేయుటకు కాలమాసన్నమయినదని మా యభిప్రాయము. పరిహాసము అవకాశస్యముగ పరిణమించుండ గావించుట కింతకన్న మార్గము గాన్పించలేదు.”

ఇందుపై మావాఖ్యాన మనవసరము.

దోవరు మార్గేటులమీద బాంబులు పడుట.

లండను, ఆగష్టు 22:—పత్రికాసంఘము వారిట్లు తెలియబరచుచున్నారు. శత్రు విమానములు నేటి ఉదయ పది గంటలకు కెంటు మండలమునందు మార్గేటు సమీపమున గన్పట్టెను. వైమానిక దళమును, నౌకా వైమానికదళములను శత్రుల నెదిరించి బోనికొనడ జేసినవి. దాడిదాష్టలో కొలదిమంది మాత్రము మెల్లగ మార్గేటునకు బోయి గృహోన్ముఖులైరి. ముగ్గురు మనుష్యులు చంపబడిరి. ఇద్దరికి దెబ్బలు తగిలెను. కొలదినష్టము మాత్రమే సంభవించెను. విమానవిధ్వంసక ఫలగులు విశేషముగ గాల్పబడియెను. విమానములు రెండు శత్రువిమానముల నేలగుల్పెను.

పసిలేనివారికి పనిగల్పించుట.

లండను, ఆగష్టు 22:—అసామర్థ్యులగు ఉద్ధోగియు లకు పనిని గల్పించుటను గూర్చి మాంపేగు గారు ప్రజలనుండి గమన నిట్లు తెలియ బరచిరి. తూర్పున కాఖుగుల బ్యాంకు లలో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములందుగూర్చి చదువుచున్నారము. వారు మాత్రమే అట్టి ఉద్ధోగముల నీతులగి యున్నారు. అటుల వారు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల నడపిన పిదప అంగీకృతులైన దరఖాస్తుదారుల సమాచార మంతయు పూర్తిగ తెలిసికొన బడును. కాని అట్టి ఉద్ధోగముల నేక మంది యుండ జాలరని నా యుద్ధోక్త్యము.

నామి

తెన్న పరిసరమున నాంగ్ల సైన్యముల ముట్టడి

శత్రుస్థానముల వశపరచుకొనుట.

లండను, ఆగష్టు 22:—ఆంగ్లేయు లిట్లు ప్రకటించిరి. తెన్నకు త్తరమునను పశ్చిమమునను రెండువేల గజముల యుద్ధరంగమున నేటిముద మునుముట్టడించి శత్రుస్థానముల బట్టుకొంటిమి. భయంకరమగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. తెన్నపరిసరములయందు శత్రువు లొసరిన మామ ప్రతిముట్టడిలు తొలగగొట్టబడినవి. చాలమంది శత్రు సైనికులను బంపిల నొనర్చితిమి. మెస్సెయ్యకు ఈశాన్యభాగమున మేము శత్రు విమానములను తొలగగొట్టితిమి.

శత్రువిమానములు 16 టిని గూర్చుట

శత్రు వైమానికు లతి తీవ్రతతో విజృంభించినను మేము వారి యంత్రముల 9 టిని గూర్చి 7 టిని తరిమితిమి. మా విమానములు నాలుగు కానవచ్చుట లేదు.

జర్మనుల ప్రకటనములు

ఒకదానితోనొకటి సరిహంగుండుట

లండను, ఆగష్టు 22:—వెన్నెయిద్దము మనకనుకూలముగ జరుగుచున్నదనియు వైరిసైన్యములు ఏవొకరు మాట్టముల బొచ్చుకొనినవనియు ఆగ్నేయ అధికారులు ప్రకటించినట్లు వాయువార్త తెలియజేయుచున్నది. పిమ్మట మాట్టము 344 గుట్ట; ఫాసిపుడ్లలో కొంతభాగమును పరాసువారు పట్టిన నరియొక జర్మను ప్రకటనయు తెలియజేయుచున్నది. పరాసు వారి కధికమగు నష్టములుకలుగుచున్నవి. యుద్ధము తీవ్రమగుచున్నది. మనకు విజయము కలుగవచ్చును. వెన్నెయిద్ద మాండ్లముల ప్రోద్బలమున ప్రారంభమయ్యెనని వై తంత్రి వార్తలో తెలియజేయుచున్నది.

ఆంగ్ల జర్మను సైన్యములు డీకొనుట.

భీకరమగు మల్లయుద్ధము

లండను, ఆగష్టు 22:—ప్రధానస్థానములనుండి రైటరు విలే ఖకుడిట్లు తిల్పివాన్దనం పెను:—తెన్నపుర పశ్చిమభాగమున కనేడియను సైన్యములు మరల ముట్టడియొనర్చినవి. నూకోదయమగు సరికి పరాతిదళములు ముందునకు బోవుచుండెను. ఇంతలో నీడళముల కెదురుగ జర్మను సైన్యములు వచ్చుచుండెను. తమవైరులను ముట్టడింప జర్మను లీసమయమునే ఏర్పాటుచేసికొని యుండినంగన ఉభయ సైన్యము లీతీరన సమావేశముకా దటస్థించెను. అమిత క్రూరమగు యుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. ఇరుతెగల సైన్యములును మల్లయుద్ధమున కుపక్రమించెను. బాంబులు సన్నీలను ఈ మహాసమరమున నుపయోగమైన ముఖ్య ఆయుధములు. క్రమక్రమముగ కెనడా సైనికులు జర్మనులను వెనుకకు గొట్టిరి. ఉభయ సైన్యములను వై తెరుగున డీకొని 15 నిమిషములకు సరికి జర్మను య త్నములు అవసానదశయం దుండెను. తత్కారణమున ఆ సైన్యములు తమకందకపు పిల్లగోడలుచేరుకొని నవట పోర సిద్ధమయ్యెను. పిమ్మట సాధ్యమగునంత త్వరితముగ జర్మనులు తెన్నశిథిలముల జొచ్చుకొనిరి. వీరు వెడలిన యుత్తరక్షణమున మరఫలగులనుండి తీవ్రమగు నగ్ని జ్వాలలు వెడల నారంభించెను.

పురోగమము

కెనడా సైన్యములలో నుత్తరభాగము చాలవరకు ముందుకుపోయెను. హద్దులుమీరి ముందునకొక యడుగైన వెట్ట గూడదని యీ సైన్యములకు కఠినమగు తీర్పులుచేయబడెను. మధ్యతక్షణభాగములను శత్రు సైన్యములు పట్టుదలతో నెదిరించెను. ఇంకను ఈ భాగములయందు యుద్ధము జరుచున్నది. వైరిసైనికు లనేకులు బంపిలొనర్పబడిరి. వీరిలో చాలభాగము గాయపడినవారై యున్నారు.

వెన్నెయిద్దము జరుగుచుండుట.

పరాసువారి విజయములు.

జర్మనులు వివవామువుచే జచ్చుట

లండను, ఆగష్టు 22:—పరాసువారి ప్రకటనము:—వారాలియును పీతభూమి, సెర్బి, క్రోమ ప్రదేశములయందు శత్రు సైన్యము తీవ్రముగ నుండెను. సాం పెనులో సెంటుపి లారకుప్రదేశమున జర్మనునిర్మాణములవై ఫిరంగుల బాంబుచేయ గా జర్మనుల గ్యాసురిజర్వాములు ప్రేలిపోయినవి. పిమ్మట వేగు పలాలములటకు బోయిమాడగ కందకములలో జర్మను సైనికులు లేనేలేరు. కందకములన్నియు చచ్చిన సైనికులతో నిండియుండెను.

వెన్నెయిద్దమున ననేక ప్రదేశములయందు యుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. అన్ని ధ్యముల మందును సమరము మా కకుకూలముగ నుండెను. ముగ్జానకు పశ్చిమమున, గూసు హిల్లు, కెగను డిల్లు గ్రామములు మాయధీనమున నున్నవి. కుడిగట్టున సౌక ముట్టడి జరిపి, తత్ఫలముగ 3 మె నొ గు జ యిం చు కొంటిమి. ఈ గ్రామము నె గాక వాని 344 గుట్టతోజేర్చు కందకపంక్తుల నన్నిటిని గూడ నశపరచుకొంటిమి. ప్రతిముట్టకుల తొలగ గొట్టితిమి. వైరిసైనికులను విస్తాముగ చెరసాలయం దుంచి యున్నాము. వీరిసంఖ్య యెంతయుండెనో లెక్కపెట్టలేదు.

ఆసుపత్రినౌకల ముట్టడించుట.

స్వారిసు, ఆగష్టు 22:—వెన్నెయిద్దము జరిగిన పరాధ మనునకు కోపగించుకొని జర్మనులు మరల సౌక క్రొత్త కాన్య మొనరించిరి. నిన్నటిరాత్రి జర్మనునిహాయము మామ పరాసు వారి ఆసుపత్రి నొడల మూడింటి మీద బాంబుల వైచినవి. ఓడలనిండ దెబ్బలు తగిలిన సైనికులను వైద్యోద్యోగులు నుండిరి. ఈ క్రాన్యఫలితముగ దెబ్బలు తగిలిన వారిలో 7 గురు మరణించిరి. ఇరువది మంది వైద్యోద్యోగులకు దెబ్బలు తగిలెను. ఇదివరలో దెబ్బలుతగిలిన వాగలలో 12 గురుకు మరల నిందుమూలమున దెబ్బలు తగిలెను. దెబ్బలుతగిలిన వాంబు తమ మంచములమీద నుండగనే దెబ్బలుతగిలి మరణించిరి. ఒక “రెక్యూక్రాను” దాదియు, ఉపచారకుమను మంచములవద్ద నుండగ మరణించిరి. భయ సంభవిస్తారముగ లేదు. గాయములు తగిలినవారు చేయూతనొసగిన నమగలస్థితియందుండిరి. ఆసు పత్రి నొడలయందుండు వారందఱును నుంటల వార్పుటకు ప్రబలప్రయత్నము లొనరించిరి. ఇంటికప్పులమీద ఎట్టజెండాలు కట్టబడి విశేషముగ గన్పించుచున్నను, జర్మనులు మూడవ సారి మరల వాప్రదేశమున కేలేంచి బాంబుల దువ్వనొగిరి.

స్థలముల గావూరుకొనుట.

లండను, ఆగష్టు 22:—నేటి సాయంత్రము వర్షమా నమున నోడగ్గాను పోగుగారిట్లు తెలియబరచుచున్నాడు:— తెన్ను సమీపమున నిన్నటి ఉదయము పట్టుకొనిన స్థలములను మేము జాగ్రూకతతో గావూరుకొంటిమి. తెన్నున కుత్తరతలమునను ఈశాన్యతలమునను నుగి కొంత ప్రదేశమును మేము మాక్రమించుకొంటిమి. ఇది చాల భయంకరమగు పోరాటపుభయములగు నునుకూడినది. శత్రువు భయంకరములగు ప్రతియుద్ధముల నొనరించిగానిమేము వానినితెరిమి వైచితిమి. ఈ ప్రభువన తూర్పునను ఈశాన్యమునను భయంకరముగా ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను.

వెర్దనుయుద్ధము.

లండను, ఆగష్టు 23:— పరాసు అధికారు లనధికారముగా నిట్లు పలుకుచున్నాడు. వెర్దను యుద్ధమునకు శత్రువులు సాధ్యమగుసంతకరకున ఎదిరింప నిశ్చయించుకొని యున్నారనియు, శత్రువులకు ఆయిదు మూలబలము లున్నవనియు వ్యక్తమగుచున్నది. కాని శుక్ర వారము నాటి పరాసువారి ముట్టడి ఆతి భయంకరముగ ప్రారంభమయ్యెను. ఆ దినమున పరాసువారి ఫిరంగుల శత్రుఫిరంగుల నోడించినది. 370 మిలి మీటరు తుపాకులు శత్రుల గ్రాను సంరక్షక పంక్తుల చెల్లాచెదురుగానించినది. 400 ల మిలిమీటరు తుపాకులు మార్గమును ముట్టడించినది. పరాసువారి ముట్టడియొక్క ప్రాముఖ్యము, యుద్ధము ప్రారంభము కాకుండగనే ఆ సేకమంది జర్మనులు వర్త్యులగుట మూలమున బాగుగ తెలియగలదు.

కార్మిక సైనిక ప్రతినిధి సంఘము

సంఘమువారి వ్యవహారములు

పెట్రోగ్రాడు, ఆగష్టు 22:—రష్యాక్షణ విషయమున నభయవాస్తవ మొనగుటకు కార్మికసైనిక ప్రతినిధిసంఘమున కెంతమాత్రమును అధికారము లేదు. ఈ సంఘమువారి యత్నములవలన కాలము వ్యర్థమయ్యెనుగాని వేరొకఫలితము చేకూరలేదు. ఈసంఘ మెవ్వరితోనైనను ప్రతినిధి గాదని పురపాలకసంఘమువారికడ నుపన్యసించుచు ముఖ్యకాఫ్ గానది.

బాగుగారి విదేశీవాసము

లండను, ఆగష్టు 22:— బాగుగారు తమ సంతక కార్డును పెట్రోగ్రాడునుండి బోబోల్స్కొను బంపివేయబడిరని అధికారిగతముగ ప్రకటించబడినది.

శత్రు అనన్యమైన సూచనలు.

లండను, ఆగష్టు 21:— పెట్రోగ్రాడువద్దను ఎక్సేంజి విలేజుకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు. రష్యాంగముననున్న వైనికులకు సహాయము సంపాదించుటకుల తేయటకును భయోద్రేకమును పురకొల్పుటకును జన్మన ఏకేం ట్టిటుల “రీగా పర్వతముమీద జన్మములు దాడి వెయ్యుచున్నా” రక్షణ వార్తను వ్యాపింపజేసిరి గాని మరియేమియు లేదని పదియవ సిబ్బంది వైనికాధికారి ప్రకటించెను. జన్మన ఫిరంగులన్నియు రుమేనియా రంగమున నుపయోగించ బడుటలు జేసిన రీగా ఆవస్థుండన మసందృష్టు కాగలదు.

మిత్రముండలి వారు స్థలముల నాక్రమించుకొని గోల్పోవుట.

లండను, ఆగష్టు 22:—రుష్యా అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు. విట్టిగ్రాదనివాద శత్రువు లొనరించిన పురోగమముల మేము తిక్కువైచితిమి. ఓక్నా దేశము శత్రులు కొంచెము ముందున కరిగిరి. భయంకరముగ పోరాడినపిదప సోవియత్ ప్రదేశమున శత్రులు కందకపంక్తిని బట్టుకొనిరి. ప్లాక్సర్ ఫ్యాక్టరీవద్ద యుద్ధము దినమంతయు జరిగెను. రుమేనియులు ప్రతియుద్ధ మొనరించి ఫోక్లానీఆస్ట్ర్యాగా కుత్తరమున నున్న కందకములను చురల నాక్రమించిరి. పర్వతమున శత్రువులు ఎదురువచ్చుచుండ తిక్కువైచిరి.

గ్రీసు

ఏథెన్సు, ఆగష్టు 22:— సలొనికానగరమునందు ఒక లక్షమంది ప్రజలు ఇండ్లులేకుండ చేయబడిగని అధికారు లొప్పుకొనిరి. అందు నలువదివేలమంది బాధ్యులేయు.

ఇటలీ

బ్రిటిషు ఇటాలియనుల యుద్ధనౌకలు.

రోము, ఆగష్టు 22:—బ్రిటిషు ఇటాలియను యుద్ధ నౌకలు ఇటాలీతోనని మీద నున్న శత్రు స్థలములను 9-న తేదిన బయ్యు ప్రదముగ బట్టుకొనినది. వైనికులు వారి సహాయమునరించిరి. బ్రిటిషు నౌకలు వారి కాఫలములను ఇటాలియను యుద్ధనౌక తిరిగించెను. అంతకుముందు శత్రువిమానములే నెదిరింపబడెను గాని శత్రువిమానములు బలము మొదలేగు. వానిలో నొకటి నేలగుల్పబడియెను.

ఇటాలియనుల సూరనావస్థుండనములు.

లండను, ఆగష్టు 22:— ఇటాలియనుల సూరనావస్థుండనమును గూర్చి మోగర్త్యుల వైనికాధికారుండి ఈ క్రిందిసమాచారమును తెలుగు సంగ్రహించెను. (బ్రిటిషువారికి బోవుటకు గూర్చి యేమియు మార్గాదేశము మున్నగునవియు కొన నెంచిన బాగముల వైని బట్టుకొనినవియువల మిత్రముండిలి వారును, ఇటలీవారును చాల అర్హులగుటని నేను తెలుతును. ప్రభువనను వారు పట్టుకొని నెంచిన స్థలములేనన (1) దక్షిణమున మోటు హెర్మడా. ఇంగుళున ముందున బ్రిటిషు పట్టుకొనుట కిది చాల నుపయుక్తముగ నుండగలదు. లేక ఈదిశను యుద్ధము చాలించి మరియొక దిశను యుద్ధ మొనరింపవలె నన్ను ఈ దిశ గంగమును ద్వారము జేసికొనుట కవకాశ ముండును. (2) చుట్టను గొరిజియానును వానికంటే యుండు కంటెన ముఖ్యభాగమున నున్నప్పుడు నుండునట్లు చేయుట (3) ఉత్తరమున కొన్ని స్థలములను పూర్తిగ నెదిరించుటకు శత్రువులు కాని స్థలముల నాక్రమించుట. ఈ స్థలములు యెన్నివిధ సేరభూమియగు చున్నవి. ఇకముందు సత్వధిక సన్నాహముతో యుద్ధమును ప్రారంభించుట కిది విశేషముగ నుపకరించును. అంతయు గాక ఆస్ట్రీయనులు ఉన్న తారణ్య భూమి యుండుటముగ నుండుటను గ్రహించి ఇటాలియనులకు తెలియకుండ సరఫరాను, వైన్యములను నడపించుచుండిన విశేషవ్యవస్థ సుంభరింపగలదు. ఆ సేరభూమి నాక్రమించిన నట్టి కష్టము కలుగ నేరదు. అంతయు గాక శత్రువు లెదుర్చుట కెంతేయు వా కుపకరింపవచ్చును. వాని నాక్రమించుకొనిన శత్రుల కట్టి లాభ ముండజాలదు.

ఇటాలీతోను దాటుట

రోము, ఆగష్టు 22:—ఆమోనోవ్ స్ట్రెయిన్ విపోనో నదికి వంతెనగట్టుట మహాభూకార్యమని “ట్రీబ్యూను” పత్రిక కర్ణించుచున్నది. యుద్ధాంధమునకు పూర్వపురాతి నుండియు నాంధ్రంపడి యని కాత్రిరాత్రికాలమునందున నె కొనసాగింపబడుచు నేటికి పూర్తిమైనది. వంతెనయొక్క నిర్మాణము చాల జాగ్రూకతతోడను, నిశ్చయముతోడను జరుపబడియెను. శత్రువు లీంతిరి తెలిసికొనినవాలుండి గను విశేషముగ ఫిరంగుల గాల్పుచుచున్నది. కాని ఇంజనీయరు లందులకు లక్ష్యముచేయక తమ పని కొనసాగించుచువచ్చిరి. కొన్ని సమయములందు వారిని పొగ బొంబులు బుపయోగింపబడుచుండెడివి. కాక్సుల పొగలో గప్పివేయుట కీసాగబొంబులు నని కిరు సార్వభౌమమునకు ఉపయోగింపబడుచుండెను. సమయము వంతెన పూర్తిచేయబడెను. పరాధినితములు వాని మీదినుండి నడచి పోయి బోల్షివో ఆంథోవో లో లకు చుట్టను ఇటాలీతోనని ఎడమ పార్శ్వమున నిడినెను. అంతటి నుండియు శత్రువు లెను సంగ్రామపంక్తుల దృఢపంక్తుల జేసి కొనసాగిరి అయినను యుద్ధము మహాతీవ్రముగా ప్రారంభమయ్యెను. ఆ కాశవిమానములు చాల నింకగల సహాయము నొనరించి శత్రువులమీద 25 టన్నుల బరువుల బొంబుల పడవైచినది.

ఆస్ట్రీయా వైన్యాధిపతుల శిబిరములమీద గొంబులు వైచుట.

రోము, ఆగష్టు 22:—“గియోరేలిడి ఇటాలియా” విలేజుకు డిటుల తెలియబరచుచున్నాడు. బోల్షివో ప్రదేశమున జరుగు ఆవస్థుండనము నందలి ముట్టడి సమయములో ఆకాశ విమానములు చాల బాగుగ సహాయ మొనరించినవి. ఆస్ట్రీయా అధికారుల స్థలములలోనున్న విజ్ఞములలో ఆకాశవైమానికులు బొంబులవైచిరి. కాగోస్సియందలి కేంద్రస్థానమునను, హెర్మడాయందును భయంకరముగ కందకపంక్తుల నేకములు పట్టువడియెను.

ఆస్ట్రీయా

హంగరీ ఆహారపదార్థములు

జూరిచ్చి, ఆగష్టు 22:—రుమేనియానుండి ఆహారసామగ్రికాకుండనుండిన ఆస్ట్రీయా ప్రదేశమునొకస్థితియం గుండునని ఆస్ట్రీయా ఆహారాధికారి బహింగముగ నెప్పుకొనియు ను. హంగరీ ప్రదేశమున ఉల్లంఘన తొలిపంపు చెడిపోయెను. సాలసఫరా చాల విషమస్థితియం దున్నది. ఓట్లు (ధాన్యము) పంట చాలనికస్థితియం దున్నది.

సింబా

యుద్ధతంత్రీ వార్త

సింబా, ఆగష్టు 22:—ఇండియాంత్రీ గాజప్రతినిధి కి తీరున తంత్రీవార్త నుండు:—

మిత్రముండలివారంతట పెట్టిన ముట్టడి స్థాండమునుండి ఏడిమాటిక్కు సముద్రమువరకు వ్యాప్తి జరుగుచున్నది. వెర్దను యుద్ధ పరాసు సేనలను విసానోరంగమున విటలీగారును ముట్టడించుచున్నాడు. వెర్దనుకు క్తరమున పరాసువారు మూజానది కిరు చా గ్వ్యముల నుండు శత్రురక్షణ స్థానముల బట్టుకొనిరి. గుమారు 4 వేలకు వైబడిన వైబివైకులును, ఆన కొరు మున్నగు ముఖ్యస్థానములను పరాసువారు వశమొనరించుకొనిరి. ఈస్థానముల, వశపరచు కొనినందున గత వత్సపు మాదన నెనున జన్మనీయుల వశముననుండు ప్రదేశమువరకు తమ స్థానములను ప్రొంచివారు వ్యాప్త మొనరించుకొనిరి.

ఇటాలియను ఆల్బు, స్టాంబులనుండి ఇటాలియను లొక్క సారి ఆస్ట్రీయా వారి స్థానముల నెదిరించిరి. శత్రువులు మిక్కిలి పట్టువలతో పోరాడుచుండినను, వాటి ప్రభు కందక పంక్తులను బట్టుకొని 7500 మందిని వైచిల నొకర్చిరి. ఇటలీ, పరాసు గంగముల చెడిటియం దును విమాన దళములు గ్రామములనుగ చరించెను. శత్రువులకు విశేషమగు నష్టములు కలిగెనని తెలియవచ్చెను.

శత్రువులు ప్రతి ముట్టడులు జరుపుచుండినను, ఆంగ్ల యులు తమ స్థానములను నిలుపుకొనిరి. తెన్ను, ఈవెనుపరి కరములయం దాగ్ల వైన్యములు ముందునకు పోగలిగినవి. విమానము లాట్టెండు మున్నగు యువపదార్థములవై బొంబులవేసి శత్రుపదాతినితములను కష్టములపా లొనర్చుచున్నది.

కస్ట్యరుమేరియను వైన్యములు పట్టుకలతో పోరాడుచు, శత్రుముట్టడుల నెన్నియో తొలగకొట్టినవి గాని గాజెట్టి ప్రదేశమునందు మాత్ర మవైన్యములో ఒక్క పరిపరముల శత్రువులతో గొట్టబడినవి.

కురుఖులు మొదలగుదారుయొద్ద రష్యావారితోడ పోరాడి, నిష్క్రమణ కలుగుండి తిరిమివేసిరి. గాని వెంటనే గవ్యను వైన్యములు కురుఖుల నాస్థానములనుండి వెదలిం చెను. నెల్మరు టెన్యామిర్కు దక్షిణము రుష్యావారి వైన్యములు ముందునకుసాగినవి.

ఆంగ్లవాకాదగములు జన్మకుల డిప్టాయరుకాక నొక గాని వెంటదరిమి తగులవెట్టినవి.

మదరాసు కార్పొరేషను

నోటీసు

880

1904 సంవత్సరము న. III రు చుద్రాసు సిటి మ్యునిసిపల్ ఆర్డునెంక్కు 240 వ శ్లెక్షను ననుసరించి యీ దిగువను కనుపరుచబడు వీధులు 21-8-1917 నుండలు దిగువ వుత్తరువు వరకును బండ్ల రహదారికి మూయబడును.

- 1. తిండియారుపేట:— కుప్పంకోడ్డు, నందరాజుపెరుమాళ్ కోవెలవిధి ఏర్పినదునునున్న కంబలమ్యుకోవెలవిధి.
- 2. తిరునల్లీయారు వైరోడ్డు, కంబలమ్యుకోవెలవిధి, వీనినదునునున్న వరదరాజుపెరుమాళ్ కోవెలవిధి.

మ్యునిసిపల్ ఆఫీసు } జె. సి. మొలోనీ
మెయిల్ వర్క్స్ డిపార్టుమెంటు } వెసిడెంటు
మద్రాసు 22-8-1917 } మద్రాసు కార్పొరేషన్

వృత్తాంతము

కలకత్తానుండి బంగారానుండు ఎగుమతి కాకిపోవుటచే బర్మాలో నుండు కలకత్తానున్నది. ధరలు పెరిగివని మున్నేట్లుగా దెలిసియుండు లిప్తుడిచట వర్షము అగుచున్నది. కాని నష్టము చాల స్వల్పమని చెప్పవచ్చును.

లోనకు బర్మా ఫిపుకోర్టు న్యాయమూర్తి ఎన్. ఎమ్. రావిస్సుగారు నెలపుదినాని యున్నారు. వారి స్థానమున దొరతనమువారి న్యాయవాది సి. పి. ఎంగుగారిని దొరతనము వారు న్యాయాధికారిగ నియమించిరి.

హుస్సే:— తిరువాన్కూరు తన భాగమునకు ఎడో హాజరాతి ప్రీతి వివాహము చేసికొని యొక నాయకుగల వాడము. హుస్సే గారింపబడిన తెలియుచున్నది. హంతకలను పోలీసు వారు వెతుకుచున్నారు.

హుస్సే:— మైసూరు సంస్థానపు లేటుదివాన్ టి. అనంతరావుగారి భార్య కాలక్షేపము మొనరిని (వాయటకు చింతిల్లుచున్నా) నుని ఒకరు తిరువేండ్రమునుండి వ్రాయుచున్నాడు. ఈమె ప్రస్తుతపు దివాన్ టి. రామారావుగారి కుమార్తెయ్యట్లు తెలియుచున్నది.

నవంబరు 15-వ తేదీన డిల్లీ నగరమున సంస్థానాధీశుల సమావేశము జరుగెను. కాకి, కూచిపేటకు, గ్వాలియరు, కాన్పూరు, సిక్కిము నుచు రాజులు, ధారు, శైలం, రాయలూరు, సితాపూరు, టిప్పూరు, బీవాంటు రాజులును సైన్యము వేళమునకు విచ్చేయుచు రని యంతవంతు తెలియవచ్చెను.

దొరతనమువారి సేవయుండు టెంపరరీ డిప్యూటీలు ఇండియా రక్షణ సేవయుండు చేరి యుద్ధ సేవగాని, తిరిఫియతు నిమిత్తముగాని వెళ్లవలసి యుండినచో వారి డిప్యూటీగా హుస్సే భంగపడనేరదు. మీరు యుద్ధ సేవనుండి మరలినపిదప మీయుద్ధాంగ పరిమితి నెలదినములకు తగ్గియుండకూడదు.

బంగారా సేవనలు బ్యాంకువారు ముఖ్యమంత్రి నాడుబాసు నున్న గు వారిపై దాఖలుచేసినదావా 22 వ తేదీన కలకత్తా హైకోర్టువాకిడ విచారణకు వచ్చెను. ఇరుకత్తుల వారును రాజీనామాపడు నవకాశము కలిగినదని బ్యాంకువారి పక్షమున న్యాయవాది చెప్పెను. అంత దావా కుక్రవారము వరకు వాయిదా చేయబడెను.

క్రైయిటి, ఏ. పి. పాత్రో బి. ఏ. బి. యల్ గారు మా పునాళక సంఘమున కధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడినపుటినుండి యు మిక్కిలి శ్రద్ధతో బనిచేయుచు పురమున కొక నూతన శోభను దెచ్చుటకు ప్రయత్నించుచు, శ్రీ రామలింగేశ్వర తీర్థమునకును, పురోద్ధానమునకును చుట్టవన్న రోడ్డు ప్రక్క మొక చిన్న యుద్ధాననమును వేయించి, అచ్చటచ్చట వేయించుటకు గూడ ప్రయత్నములు గావించుచున్నాడు. ఈ సమయముననే సేవకు మాత్రము సేవచేయబడియున్న, మా పురోద్ధాన విషయమై, పాత్రో గారింనుక శ్రద్ధతోని పురోద్ధానోద్ద్యమము గూడ సాగించెదరు గాక యని కోరుచున్నాము అని బరంపురమునుండి మా విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు.

సేవనలో విద్యవిద్యాలయము మదనపల్లిలో జూలై నెల 17 వ తారీఖున తెలుకబడినది. ఇది మొదటి సంవత్సర మైనను విద్యార్థుల సంఖ్య మొదట కొద్దిగనుండినను, దివములు గడచిన కొలదికి చాలా సంఖ్య అపరిమితిముగ వచ్చుచున్నది. విద్యార్థులు తమ మాతృ శిక్షకులనువదలి, ఈ నూతన విద్యనభ్యసించుటకై, యొక్కడికి వచ్చుచున్నాడు. ఇంకను మా వ్రెన్నిపాలుగారి వద్దకు వ్రాసులో స్థలముకొరకు దరఖాస్తులు మిక్కిలముగ వచ్చుచున్నది. ఈమాసాంతములోవల చాల మంది విద్యార్థుల రాకకై యెదురు సాచుచున్నాము. ఇదియే మొదటి సంవత్సరమైనను వ్రాసులో సాతములు మాత్రము కా లాగుకొనముగ జరుగుచునే యున్నది. దేశభావలను బ్యాంకువారివిద్యయు నిర్బంధము చేయబడినవి. ఇక్కడ ఉపాధ్యాయులు జూడెనమా, అందరును యం. ఏ. ప్యాసు అయిన వారును ఎక్కువ అనుభవజ్ఞులు అయి యున్నారు. అని యొక పిల్లకి వ్రాయుచున్నాడు.

మాంటాగుగారి ప్రకటనము.

పత్రికాభిప్రాయములు.

సివిలు మిలిటరీ గెజెట్టు.

ఈ దేశమున హిందూదేశ కాన్యదర్శిగారు ఏరితి అభిప్రాయముల నెనుకునదియు దురూహ్యము. దానికి చాల ప్రాముఖ్యత గలదు. రాజకీయ పునస్సంస్కరణమున హిందూదేశ దొరతనమువారి యొక్కయు, రాజప్రతినిధిగారి యొక్కయు అభిప్రాయములను విశేషముగ పాటించుట చాల అవసరము వాటిల్ల గలదు.

పంజాబీ పత్రిక.

ఈ ప్రకటనమునకు పంజాబు పత్రిక చక్రవర్తిగారిని దొరతనమువారి నభినందించుచున్నది. కాని ఈతీరిని విచారణచేయు ప్రయత్నించుట యాభావంగము గలిగించుచున్నదని యీ పత్రికాభిప్రాయము. పాగ్ల మెంటు రికమిటీ ద్వారా కమిటీకి మాంపేగు వారధ్యక్షుల వహించియుండి ఇంగ్లాండు నందు విచారణ చేసియుండిన చాల లాభకరముగ నుండియుండునని అది యిట్లు వ్రాయుచున్నది. "హిందూదేశ దొరతనము వారు మొట్టమొదట జేయవలయు పని యేమన ప్రజల సహచరితనమునకు పద్ధతిని విధిచిపెట్టుకొని నిర్బంధించబడిన వాగల విధములు."

బ్రిటానియా.

"మాంపేగు గారి పుట్టి దేశమునకు వచ్చుటను మేము నునుపూర్తిగ నాదరించుచున్నాము. ఈ మారు వచ్చినపు డొక సంవత్సరముతో వారువచ్చుచున్నారనుచు యధికారిత్వ ప్రయత్నము నొనరించుటకు పూర్వము హిందూదేశ దొరతనమువారు జనాభిప్రాయము నె అంగుట కొంత కొంతవరకును ప్రయత్నింపకుండుట మిగుల అశక్యకరముగ నున్నది. దొరతనమువారికిని ప్రజలకును గల సంబంధము నీయదియే. ఒక్కమాత్రగ విశేషపరచుచున్నది. మాంపేగుగారే దాని గూర్చి విచారించవలసియున్నది. భారతీయులు వాంఛించు సంస్కరణ ములందు చాల తక్కువ సంస్కరణము లిదివరకే యంపియుండుట వలన ను, దానిని గూర్చి హిందూదేశ దొరతనము వారు తమ యిచ్చవచ్చిన రీతి అభిప్రాయ మిచ్చియుండుట వలనను ఆంగ్లేయ దొరతనము వారకునే నేపియో యేర్పాటులు చేయగలిగి యున్నారు. అయినను రాజప్రతినిధిగా రేల మాంపేగుగారి నాహ్వానించి కోరె తెలియజాల తున్నాము". ఈ సందర్భమున నా పత్రిక బీసెంటు మొదలుగాగల విశ్వాస నీయులగు నాయకులు వెంటనే నిర్బంధావాసశిక్షనుండి విడుదల చేయబడకయు నని వ్యభముగ కోరుచున్నది. అటుల జేసినచే వారిని మాంటాగు గారి రాహ్వానించుటయు, వారితో సంభాషించుటయు జరుగ గలదని పత్రికాభిప్రాయము. వైపత్రికలు మూడును కమిషను డిప్యూటీగముల నాదరించుచున్నది.

అచ్యుతబాబు పత్రిక.

మాంపేగుగారి హిందూదేశ సంస్కరణములు ఒక సంగతిని స్పష్టపరచుచున్నవి. హిందూదేశమున నానాటికి దిగ నాడి పోవుచున్న రాజకీయస్థితి నాపుట అత్యవశ్యకమని పరిపాలకులు గ్రహించిరి. హిందూదేశ కాన్యదర్శిగారి ప్రకటనమున నిదియొక యుత్సాహకరమగు సంగతి. కాని అది చాల క్లిష్టముగ వున్నది. దానినుండి యేమియు బోధపడ తున్నది. అయినను దానిలో భావి యభివృద్ధిసూచనలు గొన్ని కన్పించుచున్నవి. అని స్వాభావికముగనే జనులలో నపోహల గలిగింప వచ్చును. సంస్కరణ యోచనలందు అధికారాభిప్రాయ మే మూడువంతుల ముప్పాతి కావలసియియుండును. ప్రజల ఆంక్షాశనములను నక్కడక్కడ మాత్రము కొన్ని మార్పులు గలుగవచ్చును. ఇది ఆభావంగకరముగ నుండుటయే గాక ఇటీవల ప్రధానమంత్రిగారు తెలియబరచిన నూత్రమునకు చాల వ్యతిరేకముగ నున్నది. ఇప్పుడు పేర్కొనబడిన బాధ్యతగల పరిపాలన యొక్క స్వభావము స్పష్టముగ వ్యక్తకరింపబడుచు అది యెప్పు డొకసంబంధమున వెంటనే ప్రచురింప వలయును.

మాంపేగుగారి నభినందించుచు, సర్ దివానాచాగారు పంపిన తంత్రీనాద క్రిందిప్రత్యుత్తరము వచ్చెను. బొంబాయి రాజధాని సమాజమువారి తరపున మీరంపిన యభినందనములకు మాంపేగుగారు కృతజ్ఞులు.

విల్లింగ్డను ప్రభువో కలకత్తా మాగ్గమున బర్మాకు పోవు నిమిత్తమై గత మంగళవాళమునాడు పయనమయ్యెను.

బంధక వాతము.

ఇండియామంత్రికి రాయబారము.

దొరతనమువారును, ఇండియా కార్యాలయమువారును బంధక వాతమునుగూర్చి యాలోచించుచుండిరి గాన తమ ముఖ్యముభిప్రాయములను విన్నవించుకొన నెల వొనగవలసిన దని బానిసత్వవిముఖ అనాగరిక జనసంక్షేప సమాజ (ఏటి క్లేవరీ అంతు ఏరారిజెను ప్రాటేక్మను సానైటి) సంఘము వారు కాన్యదర్శిని కోరిరి. సంఘమువారికోరిక యామోదింపబడెను.

గత మెయి నెల 22 వ తేదీని సమాజమువారి తరపున సర్ విక్టరు బక్స్టెరు, సర్ చార్లెసు టూరింగు మున్నగువారు కాన్యదర్శిని దర్శించి యీ క్రింది విన్నపము సమర్పించిరి.

బంధకవాత విధానమునందలి లోపములను ఖండింప నీ రాయబారపు టుడ్డేశముగాను. ఇండియా కార్యాలయము వారు నూతనవిధానము నొకగానిని నాలోచించు చుండెరి. కాన తమకుతోచిన ముఖ్యవిషయమును నెఱుక చేయ సమాజమువారి రాయబారమునంపియున్నాడు.

(1) కూలీల సరఫరాగాక కూలీ లభినివేళనవాస్తవ్యులగుట ప్రాముఖ్యమని సంఘమువారు తలచుచున్నారు. ఈవిషయమే 1875 సం॥ మార్చి 24-వ తేదీని తామువ్రాసిన లేఖలో పేర్కొనవలయుగూర్చి మెక్కిపంతుటకు కాల్యుబర్ల ప్రభువున కాధారమైయుండును. ఈలేఖలోనివరతుల నన్నిటిని సంపూర్ణముగ ననులు జరుపినచో బంధక వాతపద్ధతి వలనకలిగిన ముప్పులు చాలవరకు సంభవించి యుండక పోవును.

(2) ముమ్మందు కూలీల కంట్రాక్టులలో దండనవరతులుండకూడదు. వ్యవసాయపు పనులకు గాను విరారుమెచ్చటను లేక మూడు సంవత్సరములకంటె నధికమగు కాలపరిమాణము గల కంట్రాక్టులు న్యాయవిరుద్ధము లొనర్పవలయును.

(3) స్త్రీలు తగినంత మంది వలసబోవకుండుటచే, పర్యవసానములు విచారకరము లయ్యెను. కనుక పురుషులతోగూడ స్త్రీలును వలసబోవునట్లు ప్రోత్సహింపవలయును. ఇట్టి స్త్రీలు వలసబోవుచున్న పురుషుల బంధువులని బయలుదేరుటకు పూర్వము రుజువు చేయవలయును.

(4) వలసరాష్ట్రముల కన్న కూలీలక్షేమము నారాయనియోగింపబడు యుద్ధాంగులు ఇండియా దొరతనపు సేవలోని వారై యుండవలయును. ఈ యుద్ధాంగులు కూలీలతో దేశ భావలయందు ముచ్చటింప సమర్థులై యుండవలయును. వై నూచనమున అధినివేళన దొరతనము లామోదింపవని వాదింపవచ్చును. కాని దక్షిణాఫ్రికాయానియను దొరతనమువారు బాన్సుబర్లలోని పోర్చుగలు దేశీయుల విషయమున వై నూచనమునే యవలంబించి యున్నారు. పోర్చుగలు దొరతనము వాక్యేషచిన యుద్ధాంగి యొకడు తన దేశీయుల యొగక్షేమముల నారాయ చుండును.

కమిటీవారి క్రింది విషయములను ముఖ్యముగ నాలోచింప గోరుచున్నారు.

(ఎ) హిందూదేశమున ఇమిగ్రేషను బోర్డుల నేర్పబుప సలయును. కూలీలు బయలుదేరుటకు పూర్వ మీసంఘములచే తాము దస్తావజు చేసిన కంట్రాక్టులనుగూర్చి తర్కంపబడుదురు.

(బి) అధినివేళన శాసనసభలయందు కూలీల ప్రతినిధి యొక డుండవలయును. కూలీలను విస్తారముగ స్లాంటర్ల కట్ట పెట్టుచున్న యెడల, వారు తమకష్టములను విన్నవించుకొన బోర్డుల నేర్పాటుచేయవలయును. లేక కూలీలను విస్తారముగ కట్ట పెట్టుపద్ధతి నంత మొందింప వలయును.

(సి) జీతములలో కొంతభాగమును పట్టియుంచి దానిపైని వడ్డీ బోసనులతో గూడ కూలివానికిచ్చు పద్ధతిని నెల కొల్పి నాలోచింపదగును.

(డి) కూలీ లభినివేళనములలో కాపుర ముండునట్లు చేయ, వారల కంట్రాక్టు లంగ మైనను వెనుక ఉచితముగ కొంతభూమిని వారి కొనగవలయును.

సమాజమువారి సూచనములను ఇండియా మంత్రి యాదరమున నాలకించెను. సూచనముల యుద్దేశము మంత్రికి విశితమై, సానుభూతిని దెలియజేసెను. వివరము లంతర్భాగ సభవారు పరిక్షింతురు.

స్థానిక వార్తలు

హిందూ ధర్మ భాగవతము కంపెనీ:— కంపెనీ వారు ఈ నెల 29వ తేదీ సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు హిందూ ధర్మ భాగవతమును ప్రచురించును.

పోలవరము:— పోలవరము పనులు గారు నేటి సాయంకాలము 5 గంటలకు నోబులతో పాటు పనులు చేపట్టారు.

కేంద్ర పాఠశాల:— కేంద్ర పాఠశాల పనులు గారు నేటి సాయంకాలము 5 గంటలకు పనులు చేపట్టారు.

ఉపన్యాసము:— ఉపన్యాసములు గారు నేటి సాయంకాలము 6-15 నిమిషములకు పనులు చేపట్టారు.

బ్రహ్మ సమాజ సమావేశము:— బ్రహ్మ సమాజ సమావేశములు గారు నేటి సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు పనులు చేపట్టారు.

ఆర్యవైశ్య మహాసభ:— ఆర్యవైశ్య మహాసభ పనులు గారు నేటి సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు పనులు చేపట్టారు.

ఉత్సాహ సభ:— ఉత్సాహ సభ పనులు గారు నేటి సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు పనులు చేపట్టారు.

భారతీయ క్రైస్తవ మహాసభ:— భారతీయ క్రైస్తవ మహాసభ పనులు గారు నేటి సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు పనులు చేపట్టారు.

సామ్య కేసు:— సామ్య కేసులు గారు నేటి సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు పనులు చేపట్టారు.

నేటి వార్తాపరిశీలన:— నేటి వార్తాపరిశీలన గారు నేటి సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు పనులు చేపట్టారు.

చెన్నపురి రాష్ట్రీయ మహాసభ:— చెన్నపురి రాష్ట్రీయ మహాసభ పనులు గారు నేటి సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు పనులు చేపట్టారు.

మొట్టమొదటి సారి:— మొట్టమొదటి సారి పనులు గారు నేటి సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు పనులు చేపట్టారు.

కొంగరపాళె:— కొంగరపాళె పనులు గారు నేటి సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు పనులు చేపట్టారు.

మార్పు ఆఫ్ కె

ఒక అంశమును గురించి ప్రకటించుట:— ఒక అంశమును గురించి ప్రకటించుట.

ఈ సమాచార భాగము:— ఈ సమాచార భాగము.

అవును=అవును, లేదు=లేదు, భాగము=భాగము, నీరు=నీరు, పాలు=పాలు, మంచు=మంచు, మొదల.

ఇచ్చట వై. ఎస్. సి. ఏ. మా కమిషన్ సహాయమును గురించి.

మేము జయించి, స్వాధీన పరచుకొనిన భాగములలో.

ఈ ముష్టి ప్రశ్నలలో:— ఈ ముష్టి ప్రశ్నలలో.

ఈ రెండు గాక మాకు బాధకరమగు నీక నొక కీటకము గలదు.

రక్షక సేనసభ

రక్షక సేనసభ:— రక్షక సేనసభ.

తమ ప్రారంభోపన్యాసమున:— తమ ప్రారంభోపన్యాసమున.

మనదేశమున:— మనదేశమున.

The Secondary School Education Conference.

The Secondary School Education Conference met again yesterday morning and resumed discussion on the group of question relating to the teaching of English. With regard to question (A) Mr. Abdul Raof said that English should be begun as early as possible but doubted the wisdom of teaching foreign language like that prior to the pupils getting good grounding in Vernacular. Hence he would begin English from the fourth year. (B). Yes. With regard to (C) he said that speaking generally a boy taking vernacular course would be better equipped in all subjects except English and he would have also more leisure at his disposal. (D). Direct method was better one.

Rev. W. Weston said that the whole question should be viewed from the standpoint of boys and while some of them would go up to University others would discontinue studies after their high school course. From the point of view of both it was necessary that they should have a good knowledge of English. Therefore, (a) he would begin study of English as early as possible, the beginning time of the course varying largely with the conditions prevailing in different localities and also on the competency of teacher available. There was, he declared, no question of postponing yet further the teaching of English. The only point was that in Madras Vernaculars, he said, would not suffer in any way owing to this. The only remedy for the state of affairs referred to in (B) was to begin English as early as possible. He had no definite answer to give for (C), but he thought it was not merely the question of English versus vernacular but one of outlook on life in general.

Mr Stone said they could not really begin English too soon and stated whatever conflict there might be between English and the Vernaculars could be avoided by beginning early. With improvement of teachers there would not be any difficulty in doing so. (B) Direct method was no doubt an excellent one, but it must not be ridden to death. (D) Properly graduated text books were necessary.

Mr. R. B. Dwarka Nath said (A) Grounding in Vernacular was the essential condition for learning a foreign language, but he said English should be begun as early as possible. (B) Knowledge in English was very deficient and there was moreover continuous determination in the standard of English due to bad teaching of English. The teachers in general were ill paid and ill equipped. Things were mending in the case of Government schools, but were as bad as ever in aided schools. The multiplication of books tended to further handicap the progress of students and he pleaded therefore for a complete recasting of the curriculum. (c) Students of vernacular schools were deficient in English, but were better than the rest in mathematics and vernaculars. (d) Only a beginning has been made in teaching English by direct method and translation method should be kept up side by side. He would recommend that in every Government school at divisional Headquarters there should be a man of I E. S. A. Other aided schools should be enabled to have as good teachers as possible. The whole question was a financial one and the Government should not grudge further support.

Commenting on the Secretary of State's announcement the "Leader" welcomes the announcement of Mr. Montagu as the promise of better day and expresses the hope that the Secretary of State will do what he in one man's power can to ease the situation in India. The announcements may be taken as a definite indication of his determination to pursue the policy of conciliatory statesmanship.

The method is not in itself bad. In consultation between Mr. Montague and the Viceroy and his Council the situation in India could be discussed with fullness and frankness which are impossible in informal despatches or even in private telegrams. There is no reason indeed why Mr. Montague should not have interviews with Rulers of Provinces and their Councils. But what is not desirable is that the Secretary of State should in any way supersede the Viceroy, who is the representative of the King-Emperor in this country or attempt to exercise functions which can be properly discharged only by experienced Administrators to whom they have been entrusted. Not less objectionable than any interference with the Viceroy's prestige would be any attempt by Mr. Montague to exercise in India those powers of decision and review which rightly belong to him in England. It must be confessed that at best his presence in India must tend to put the Government of India in secondary place. At worst the incursion of the Secretary of State may be a dangerous innovation and that the terms of announcement made by Mr. Montague in the House of Commons certainly suggest that he contemplates a more extended examination of the political situation than he can safely undertake.

The "Englishman" says:—This is a solid departure from the precedent, but it is a wise one and it has been announced in a manner that not only disarms criticism, but offers some guarantee that the future policy of the Government in regard to India will be guided by exact knowledge of all circumstances and by sympathetic regard for opinions and interests of all classes. We could wish that the Secretary of State entrusted with so important a mission were a man of greater discretion and knowledge than Mr. Montague but it may reasonably be hoped that in association with level-headed men that are in control of the Government of India and Provincial Government, he will be able to gain a clearer perception of the problem of Indian reforms with which the Imperial Government has to deal. Success of reforms so far taken, however is so questionable, that many of us feel, that the pace cannot at present be quickened to any very great extent without involving the administration of India in grave risk of extravagant disaster.

The "Empire" says: - We do not cherish the belief that Mr. Montagu's announcement will be as oil to the troubled waters of Indian politics. Extremists are sure to take objection to the policy that the Governments of Britain and India are to be "Judges of the time and measure of each advance," but to the patriot who is working for the real advance of his country Mr. Montague's message will be sufficient proof that satisfactory advance is within view.

The "Indian Daily News" says:—The danger which we foresee in the forthcoming visit of Mr. Montague is that it will encourage even more extravagant hopes than have yet been raised, and the consequent disappointment will be greater than ever, and lead to even more provocative action.

The "Bengalee" says:—It is to be hoped that the voice of the people of India, and their wishes will be a determining factor. We are promised responsible Government, but it must be really responsible to the people. Let us have no sham or delusions. We can assure Mr. Montague of an enthusiastic welcome and of earnest and zealous co-operation of our people. We recognise in him a friend of India and of aspirations for liberty and constitutional freedom as equal subjects of the Crown. We are glad to find that the proposals of the Government will be submitted for public discussion. Let us see in it that we are able to support our views by facts and figures and arguments which will convince the Secretary of State. Active and laborious preparation is necessary.

The "A. B. Patrika" says:—Mr. Montague's Indian reform proposals make one thing clear. The rulers have at last realized the absolute necessity of doing something to put a stop to the growing political discontent in India. This is a happy feature of the Secretary of State's announcement, but it is so vague and indefinite, that one can scarcely make anything out of it. Yet there are ominous passages in it which will naturally give rise to misgivings in public mind. In the scheme of reform official opinion will play a supreme part, though it may be modified here and there by popular voice. This is not only disappointing but directly against the principle recently laid down by the Prime Minister. A definite declaration of the nature of responsible Government proposed and the time when it may be conferred should be made without delay. We may at once tell Mr. Montague that nothing short of Congress-League scheme to begin with will satisfy leaders of India.

Commenting on the Secretary of State's announcement the "Bombay Chronicle" calls it a wise move on the part of His Majesty's Government. The decision argues recognition of the fact that the present situation of India calls for more careful attention than given to India in the past and that the emergent needs of the House demanded the discarding of the conventional mode of dealing with an Indian affair. The papers say that the declaration of policy of increasing association of Indians in every branch of administration is as old as Queen Victoria's Proclamation of 1857. But the recent gubernatorial utterances which have exasperated and disheartened the people of this country involve a flat contradiction to the principle enunciated afresh by Mr. Montague. It urges immediate reversal of the policy of repression and release of interned leaders, Mrs. Besant and others. Regarding granting of Army Commissions to Indians the "Bombay Chronicle" says that the decision removes a standing reproach to British administration. It should restore confidence of the people in the "bona fides" of British rule.

Commenting on the Secretary of States announcement the "Praja Mitra" and "Parsi" that writes the people would look upon Mr. Montague's arrival with delight and he would have a hearty welcome.

H. E. the Viceroy has received the following telegram dated the 21st instant from the Secretary of State for India:—

The great allied offensive is now extending from Flanders to Adriatic, the French having attacked at Verdun and the Italians on the Isonzo. The French north of Verdun have carried enemy defences on both sides of the Meuse on a front of eleven miles to a depth of more than three miles at some points. More than 4000 prisoners and a series of important positions including Avocourt wood and both summits of Deadman hill were taken. The French have thus extended their line to the position occupied on the third day of the great German attack last year.

The Italians simultaneously assailed Austrian positions from Julian Alps to the sea and from Plava to the coast and in spite of desperate resistance have carried the enemy first lines and captured 7500 prisoners.

Aircraft have played very prominent part in both French and Italian offensives, employing 208 aeroplanes bombing and attacking with machine guns, troops assembled in near enemy positions. Enemy losses are reported to be very serious.

The British have maintained their recent gains against repeated counter-attacks and have gained further ground west of Lens and near Ypres and aircraft have bombed Ostend and Thourout railway station and harassed enemy infantry with machine guns.

The Russo-Rumanians are making obstinate resistance and have repulsed many attacks though the enemy have pushed them back to the southwest of the outskirts of Oena and in the region of Gazesti.

The Turks attacked the Russians on Mount Merduan Dag in the direction of Kharput and succeeded temporarily occupying a portion of Russian trenches, but were afterwards driven out. The Russians advanced south of Felmir Belumer.

The British light naval forces chased the German destroyers in Bight, Haligoland and set it on fire.

As far as is at present known the following Ruling Princes and Chiefs have intimated their intention of attending the Chiefs Conference at Delhi which meets on the 5th November :- The Maharajas of Benares, Cooh Behar, Gwalior, Kashmir and Sikkim. Rajas of Dhar, Rajgarh, Sailana, Sitaman and Tippera and Rajna of Bewant.

THE GREAT WAR

Enemy Air Raids on England A Zeppelin Destroyed by British Warships

Verdun Battle: Important French Successes

ALLIED MONITORS BOMBARD TRIESTE DOCKYARDS

[Reuter's Agency.]

Great Britain

Indian Government Reform.

Parliament and Mr. Gokhale's Testament.

LONDON, August 22. In the House of Commons replying to Sir John Rees Mr. Montagu deprecated discussion at present of Mr. Gokhale's testament, but said that any document emanating from him must receive very careful consideration.

Employment For Invalided Officers.

A Colonial-Indian Office Committee.

LONDON, August 22. Mr. Montagu announces that, in consultation with Mr. Walter Long, a Committee has been formed and will meet at the India Office in order to assist disabled and invalided officers desirous of obtaining employment in India, Burma, Eastern Colonies, and the Malay States. Applications from such officers, of all branches of the services, with Indian or eastern experience, are invited.

Employment for the Unemployed.

Banks and Firms Communicated With.

LONDON, August 22. In his statement in the House of Commons regarding the employment of disabled officers Mr. Montagu said that Banks and Firms having branches in the East who were in a position to offer such employment were similarly invited to communicate with the India Office when they would be placed in direct communication with approved applicants with all essential information regarding them. He did not anticipate however that many such candidates were likely to be immediately available.

G. C. B. for Mr. Gerard.

LONDON, August 22. The "Daily Mail" states that the King has conferred the Grand Cross of the Bath on Mr. Gerard in recognition of his services on behalf of prisoners of war.

A Correction.

LONDON, August 22. Reuter wires: In to-day's message about the Labour Conference please read the amendment that the question of Stockholm be submitted to a referendum of Trade Unions affiliated to the Labour party was defeated by a card vote of a million and half to nine hundred and twenty thousand.

Russia

Soldiers' and Workmen's Council.

Its Interference Condemned.

LONDON, August 22. PETROGRAD.—M. Milukoff, addressing the Municipal Council, declared that the Council of Workmen's and Soldiers' Delegates had neither the authority nor the ability to assure defence of Russia. Its efforts had resulted in a fatal waste of time in discussion. He denied that the Council of Workmen's and Soldiers' Delegates represented anyone.

The Ex-Tsar's Exile.

Reason for Deposition.

LAHORE, August 22. LONDON, August 21st.—It is officially announced at Petrograd that the Tsar was removed to Tobolsk in the interests of his own safety. ("C. & M. Gazette")

America

AMERICAN WAR FINANCE.

Big Loan to Britain.

Increased Taxes Advocated.

LONDON, August 22. WASHINGTON:—A further ten million sterling has been loaned to Britain making a total of £393 millions. Mr. La Follette in the Senate, representing the minority report of the Finance Committee, urged increasing the estimated revenue from the War Tax Bill by three hundred millions sterling by greater taxation of the wealthy and by war profits. He predicted that in 1918 America's war expenses would reach from thirty to forty billion dollars.

Greece

100,000 Persons Houseless.

LONDON, August 22. ATHENS.—It is officially confirmed that one hundred thousand persons are houseless in Salonika including forty thousand Jews. There are no indications of foul play.

Austria

Hungary's Food Shortage.

Serious Admissions.

LONDON, August 22. ZURICH.—The President of the Austrian Food Board has publicly admitted that Austria would be in a desperate plight but for the Rumanian supplies. Hungarian early potatoes had failed, fodder supplies are bad, and the oat harvest was very poor.

Aerial Warfare

A Zeppelin Destroyed.

By British Warships.

LONDON, August 22. The Admiralty announces that our light forces operating off the Jutland Coast this morning destroyed a Zeppelin. There were no survivors.

Futile Enemy Air Raid on England.

LONDON, August 22. The Press Bureau states that enemy airships appeared over Yorkshire coast last night. One attacked the mouth of Humber and dropped bombs and then went out to sea. Anti-aircraft guns opened fire. Slight damage was caused and a man was injured.

Bombs Over Dover and Margate.

The Press Bureau states that enemy aeroplanes approached Kent near Ramsgate at ten this morning. The Flying Corps and Naval Air Service met them and heavily engaged the raiders preventing them from penetrating inland. A small party of raiders flew to Margate and turned homeward. The remainder skirted the coast southward to Dover. Bombs were dropped at Dover and Margate and three were killed and two injured. A slight damage was caused. Our anti-aircraft gunfire and aeroplanes brought down two of the raiders.

LONDON, August 22. The British communique says:—This morning raiders dropped bombs on Dover, Margate and Ramsgate. Eleven were killed and thirteen injured at Dover and Ramsgate. A number of houses and a hospital were damaged. One enemy pilot was rescued slightly injured.

A Raid on Three Villages.

One or at most two airships which were raiding Yorkshire coast last night ventured overland. Twelve high explosive and thirteen incendiary bombs were dropped on three villages near the coast wrecking a chapel and damaging several houses. One man was injured.

British Front

British and German Attacks Clash.

Desperate Hand-to-Hand Battle.

LONDON, August 22. Reuter's correspondent at headquarters wires that the Canadians round Lens launched another attack converging upon the western environments of the town at half-past-four this morning. The dawn broke with a thick haze and when the infantry went over the top they saw masses of shadowy grey figures advancing towards them. The Germans had planned an attack at the identical moment with ours and probably one of the most desperate hand-to-hand battles of the war ensued. An eye witness says the Germans fought like cornered rats. The struggle raged in shell-torn, wire-encumbered "No-Man's Land," bomb and bayonet being the principal weapons. The Canadians gradually beat the Germans back and about fifteen minutes after the clash, the enemy were making their last stand on the parapet of their trenches. Then they retreated as rapidly as possible into the ruins of Lens and almost immediately a furious machine-gun fire broke out.

Good Progress.

The northern part of the Canadian attack from the direction of Cite St. Emile made good progress. Strict orders had been given that the advance should not be pushed beyond given limits. The centre and southern

TELEGRAMS.

portion of the attack was more fiercely resisted and the latest news is that fighting is still progressing. A good many prisoners, a large proportion of whom are wounded, have been brought in.

BRITISH ATTACK NEAR LENS.

Enemy Positions Taken.

Heavy Fighting Continues.

LONDON, August 22. A British communique says:—Early this morning we attacked and captured the enemy's positions on a front of two thousand yards westward and north of Lens. Heavy fighting occurred and continues. We beat off two strong counter-attacks north-westward of Lens and our artillery broke up a third southward. We captured a number of prisoners. We repulsed raiders north-eastward of Messines.

Sixteen Enemy Air-Craft Felled.

Our aeroplanes were successful in spite of the enemy's aggressiveness and brought down nine and drove down seven others. Four of ours are missing.

German View of British Offensive.

LAHORE, August 22. LONDON, August 21st.—The "Tageblatt's" military correspondent states that the British had 700 batteries in a small salient at Wytschaete. The British offensive was perfect not only in respect of artillery preparation but also mechanically.—"C. & M. Gazette")

Positions Maintained.

Further Progress Made.

LONDON, August 22. In this afternoon's communique P. M. Sir Douglas Haig says:—We maintained our positions captured yesterday morning on the outskirts of Lens and made further progress at certain points. We secured additional ground northward and northward of Lens as a result of heavy fighting in which we repulsed strong counter-attacks. There was great artillery activity eastward and north-eastward of Ypres.

French Front

VERDUN BATTLE CONTINUES.

Important French Gains.

Germans Killed by Their Own Gas.

LONDON, August 22. A French communique says:—There was somewhat great reciprocal artillery activity in the region of Vauxaillon Plateau, Ceroy, and Craonne. A destructive fire in Champagne against the German organisation in the St. Hilaire sector caused the explosion of gas reservoirs. Shortly afterwards scouting parties found the enemy trenches evacuated and full of corpses.

On the Verdun front the battle continued at several points, but everywhere to our advantage. On the left of the Meuse we entirely occupy Gorge Hill and Regneville village. On the right bank, by a brilliantly conducted attack, we conquered Camogneux, also the entire system of fortified trenches connecting the village with the organisation on Hill 344. We repulsed counter-attacks. We have taken more prisoners, but they have not yet been counted.

Contradictory German Reports.

A wireless German official telegram says the battle of Verdun is going in our favour. The enemy penetrated our defensive zone at Avocourt Wood and Monthomme.

LATER.—A German communique admits that the French have captured Monthomme, Hill 344, and a portion of Fosse Wood. The French losses were high. The battle is developing and we anticipate a favourable result. The telegram declares that the offensive at Verdun was demanded by England.

France Delighted with Results.

PARIS.—Everybody is delighted at the maintenance of yesterday's results at Verdun.

The attack opened in the presence of General Petain and the Ministers M. Painleve and M. Thomas. M. Marcel Hutin writing in the "Echo de Paris" says the time has arrived for Germany to realise that the great decision has come not east but west. The coming victory will enable the Americans to be ready to participate in the final blow.

Battle of Verdun.

The French Guns Sweep the Enemy Off.

LONDON, August 22. The French semi-official account of battle of the Verdun shows that enemy meant to resist to the utmost and had five divisions in reserve. 400 batteries deluged the French batteries and first lines with tear shells and gas shells but the French opening of bombardment on Friday was very violent overpowering enemy's artillery. Mortar French 370 millimetre guns annihilated enemy's village fortresses while 400 millimetre mortars pounded the immense citadel of Monthomme. The effectiveness of the French bombardment was evidenced even before the attack, by the surrender of a number of Germans including a whole platoon.

Hospitals Bombarded.

Inexcusable German Crime.

PARIS. Infuriated by defeat at Verdun the Germans have committed a fresh inexcusable crime. German aeroplanes last night set fire by means of incendiary bombs to three French hospitals full of wounded and machine-gunned the medical officers rescuing the wounded from blazing buildings. Victims included seven wounded and killed and twenty Medical Officers and twelve wounded injured. The wounded were killed in their beds and a Red Cross nurse and

TELEGRAMS.

apmale nurse were killed at bedsides. There was no panic and the wounded were able to walk assisted by their rescuing comrades while the entire staff endeavoured to extinguish the flames. Although red crosses on roofs of buildings were most plainly visible in the glare of conflagration the Germans returned a third time and bombed the buildings.

LONDON, August 22.

The French communique says:—Enemy at night violently bombarded different points of our first line on the Aisne. Germans made several strong attacks in the region of Meusejean farm and of Braye, south of Labovelle between Ailles and Hurtelise monument and on California plateau. We entirely maintained our positions everywhere and took prisoners. We repulsed violent counter-attacks last night between Hill 304 and Morthomme. A brilliant counter-attack drove out enemy elements which had gained a footing in our new front line. We took eighty prisoners. Our reconnoitring parties rushed on as far as the edge of the Forcer village.

Enemy made several attempts to drive us back from positions we won on the right bank of the Meuse notably north of Mormant farm and Hill 344. Our fire broke up with great losses attacking waves which nowhere reached our lines. Attacks with liquid fire north of Caubieres merely increased enemy losses.

Since the 20th inst. we have captured 6116 unwounded prisoners including 154 Officers and not including prisoners taken in dugouts yesterday, also six hundred wounded prisoners and important booty especially in three tunnels at Mor Homme where dressing stations with medical apparatus were found intact. We took prisoners here, the whole of Regimental Staff Corps and the Commanding Officer of Engineers.

Italian Front

The New Italian Offensive. Its Real Objectives.

LONDON, August 22.

Reuter has received from a competent military authority a commentary on the new Italian offensive, in the course of which he says there must be no talk of a march on Trieste. I should call Italy and the allies very fortunate if the immediate objectives are attained. These are chiefly on the south the solid possession of Mount Hermada, which would furnish her with a necessary jumping-off point for a future definite push towards Trieste or, if the events of the war should call her in another direction, with a sure defensive line in the Italian front on this side; in the centre to assure the invulnerability of Gorizia and the bridgehead connection with it; on the north, complete and indisputable possession, with the most essential parts of the plateau of Bainsizza as the basis of future operations on a vaster scale and an mighty bulwark preventing the Austrians taking advantage of that wooded tableland to move their troops and supplies with impunity, which greatly helps their resistance.

The Crossing of the Isonzo.

Brilliant Work of Italian Engineers.

LONDON, August 22.

ROME.—The "Tribuna" describes the splendid exploit of the engineers in bridging the Isonzo, north of Anzovo. Construction was carefully and silently carried out during the night preceding the first day of the battle. The enemy opened fire when they became aware of what was in progress, but the engineers continued to work without being disconcerted. Sometimes smoke bombs were flung along the river banks to cover the workers in smoke. Directly the bridges were finished, the infantry crossed them between Pombino and Anzovo and soon were firmly established on the left of the Isonzo. The enemy thereupon strengthened his defences in four systems, nevertheless the battle continued hotly. Aeroplanes gave inestimable aid and dropped twenty-five tons of explosives.

BRITISH & ITALIAN MONITORS.

Take Part in Great Battle.

Trieste Bombarded.

LONDON, August 22.

ROME.—British and Italian monitors, co-operating with the Army of the 5th, effectively bombarded enemy positions on the lower Isonzo. Simultaneously Italian monitors bombarded the dockyards at Trieste. Subsequently they were unsuccessfully attacked by hostile aircraft, one of which was brought down.

Quarters of Austrian Command Bombed.

LONDON, August 22.

ROME.—The correspondent of "Giornale D'Italia" states that our monitors are co-operating impressively in the offensive during bombardment in the region of Tolmino. The dirigible bombed the quarters of Austrian command. A series of formidable lines in the Central Sector of Carzo and section of slopes of Hermada have been captured.

Russian Front

Rumours of Enemy Offensive.

A German Ruse.

LAHORE, August 22.

LONDON, August 21st.—The Exchange correspondent at Petrograd states that the Commander of the Tenth Army has issued a statement that the rumours of a German offensive on the Riga front have been spread by German agents in order to create a panic and prevent the removal of troops to the front needing support. The concentration of German artillery on the Rumanian front makes a Riga offensive impracticable. ("C. & M. Gazette")

Allies Gain and Lose Ground.

LONDON, August 22.

A Russian wireless communique says:—We repulsed several enemy attacks on the Bystriza River. The enemy slightly advanced in the direction of Ocna. The fighting at the Staklerie Factory continued all day with varying success. The enemy occupied, after fierce attacks, a small section of the trenches in the region of Sovela. The Rumanians counter-attacking re-occupied trenches eastward of the Focsani-Ajua railway and beat off attacks westward.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Calcutta

Case Against Bank Directors.

A Settlement Under Negotiation.

CALCUTTA, August 22.

At the High Court to-day before Mr. Justice Chaudhuri, when the suit brought by the Bengal National Bank against the Hon'ble Mr. Bupendra Nath Basu and others was called on for hearing, Mr. A. M. Chaudhuri on behalf of the Bank informed His Lordship that there was some chance of a settlement being arrived at in this case and terms were being discussed by the parties. The case was adjourned till Friday.

Army Commissions for Indians.

Press Comments.

CALCUTTA, August 22.

Commenting on Indian Commissions in the Army the "ENGLISHMAN" says:—It is a momentous step and it is only in the fitness of things that the beginning should be a small one. The concession may be taken as a great compliment to the Indian Army, which has borne itself well in many fields, but it means a great departure which is bound to have a profound effect on the efficiency of the Army. The bare announcement gives no hint that certain limitations are considered necessary as they have been and are still considered necessary in the Civil Service. One may hope, however, that the greatest care will be exercised in the selection of Indian Officers, and we think it would be a good thing, for some years to come at all events, if the grant of Commissions were expressly limited to those who have served in the present war and to their descendants.

The "Bengalee" says:—We hope that a test of qualifications will be insisted upon such as may be within the reach of Indians who may aspire to this position. We trust that the bar which is now imposed upon Indian candidates for the Indian Civil Service by examinations being held in London alone will not stand in the way of Indians aspiring for Commissions in the Army.

The "A. B. PATRIKA" says:—It is something that the right of Indians to Commissioned rank in His Majesty's Army has at last been recognised in practice. The appointment of nine Indian officers is only a drop in the ocean. It is an open secret that Mr. Chamberlain was strongly for removing the bar, but the Government of India stood in the way. We trust Mr. Montagu will be more successful.

Burma

Indian Defence Force.

Government of Burma's Concessions.

RANGOON, August 22.

With the approval of the Government of India the Local Government decided to grant the following concessions to students in all schools and to teachers in aided schools in Burma, who join as volunteers and are called out for training or service with the Indian Defence Force, under conditions precluding their attendance at school. The teachers in receipt of salary grants from the Government will continue to draw such salary grants while on colour service, provided the school pays an equivalent amount. If the contribution of the school to the teacher's salary is reduced the Government contribution will be reduced in the same proportion. Such arrangements as may be approved by the Inspector of Schools concerned shall be made for supplying the teachers place during his absence on colour service. Pupils shall for purposes of qualifying for the examination or promotion be allowed to add to their actual attendance the number of school meetings held during their absence on colour service, provided the Calcutta University concurs with regard to those studying for matriculation examination.

Bombay

G. I. P. Railway Strike.

Lord Willingdon's Intervention.

BOMBAY, August 22.

The strike of the workshop men of the G. I. P. Railway after lasting for five weeks ended yesterday as a result of Lord Willingdon's personal intervention in the matter. Since his return from Poona on Sunday, His Excellency was busy interviewing all sorts of people in the city regarding the state affairs in connection with the strike, and on Monday night a letter from the Governor was communicated to some gentlemen, in which Lord Willingdon gave the men to understand that if they returned to work, their grievances would be sympathetically considered. Mr. Vincent, Commissioner of Police, Mr. Laljee, and others explained to the men that if they returned to work immediately their provident fund and bonus would not in any way be affected, and they could count upon Lord Willingdon's sympathetic support to redress their grievances. The men agreed to abide by the decision of His Excellency Lord Willingdon and began to return to work. The Agent of

the Railway has issued instructions that no one should be excluded from rejoining the Company's service, and that every man including the leaders of the strike should be allowed if they wished to resume work before noon on Thursday.

Mr. Montague's Reply to Bombay

Presidency Association's Telegram.

BOMBAY, August 22.

The following reply has been received by mail from Mr. J. R. Dunlop Smith, Political A. D. C. to Mr. Montague by Sir D. E. Wacha in reply to the congratulatory cablegram sent by Sir Dinshaw Wacha on behalf of the Presidency Association to Mr. Montague on his taking office as the Secretary of State:—I am directed to convey to the members of the Bombay Presidency Association the Right Hon'ble Mr. Edwin Montague's sincere thanks for your kind telegram of congratulations which you were good enough to send and which he much appreciates.

BRIEF TELEGRAMS.

H. E. Lady Willingdon left for Burma on Tuesday afternoon via Calcutta.

There is almost famine in Indian potatoes in Burma as no shipments have been received from Calcutta for some time with the result that the price of locally grown potatoes has risen considerably. Largest supplies come from southern Shan States but these go nowhere near the Calcutta one.

His Excellency the Governor-General-in-Council has been pleased under section 5 of the Lower Burma Court Act, 1900, (6 of 1900) to appoint Mr. C. P. Young, Bar at Law, Government Advocate Burma, to officiate as Judge of the Chief Court, Lower Burma, during the Hon'ble Mr. Justice S. M. Robinson's absence on leave or until further orders.

The "Rangoon Gazette" referring to the Lieutenant Governor's speech at the opening of the Mandalay Agricultural Conference yesterday suggests that opportunity might be taken of Mr. Montague's coming visit to India to represent the possibilities of vast tracts in Shan States which are waiting to be opened up for scientific farming.

Stop Press Telegrams.

LONDON, August 22.

Searchlights quickly picked up the Zeppelin last night at an altitude of two miles and subjected it to a hot fire. One aerial torpedo made a hole in its side. Only a few bombs were dropped mostly incendiary. When the zeppelin made off aeroplanes pursued it. At Margate raiders flew at great height. Anti-aircraft guns immediately opened fire and there was great excitement and cheering from big crowds when two huge Gothas were seen to fall headlong to earth.

Air raid warning was given in London and people proceeded in orderly manner to various places of refuge according to official instructions. There was very little excitement. No raiders appeared however and business was resumed in half an hour.

Admiralty announced that arrivals during the week numbered 2838 and sailings 2761. Fifteen steamers over sixteen hundred tons and three under were sunk. Twelve were unsuccessfully attacked. Two fishing boats were sunk.

During the week ending the 19th 499 vessels arrived in Italian ports and 457 left. Two steamers and three sailing ships were sunk three steamers and two sailing ships were damaged but reached port and two steamers were unsuccessfully attacked.

The German communique says cannonading on the coast and from Bixachotte to Warneton was again intense. Fresh fighting is developing at Lens. The French have gained ground at Avocourt wood and Samoneux.

The Russian wireless communique says:—Germans took the offensive at Lukum and drove back cavalry advance posts. There was vigorous German cannonading in Divinsk and Kroly regions. Enemy attacked southward of town of Sereth and occupied a fortified height. Fighting continues in the direction of Ocna with varying success.

The Italian communique says:—The battle is raging on the whole front. We are overcoming resistance northward of Gorizia and gaining new successes along the whole line of battle. The number of prisoners has reached 13,311 and we have captured thirty guns and great booty. Our aeroplanes have mastery of the air. They bombarded troops and caused conflagrations in communications everywhere. We repulsed attacks in the Trentino and Carnia. Bigger attack by enemy on the Leiro valley failed after a lively struggle.

New scheme for establishment of commercial intelligence service to promote trade after the war has not been yet published out it is generally understood that it provides a new and a more efficient commercial intelligence department in connection with foreign office and the board of trade. Commercial Committee of Commons to whom Lord Robert Cecil privately explained the scheme yesterday passed a resolution expressing the opinion that the scheme was a considerable advance in the direction desired by industrial and commercial community. The Committee authorised the sub-committee to consider with the Chambers of Commerce and the federation of British Industries on the matter. In connection with the new scheme the Civil Service Commissioners announce their intention to appoint a number of additional Trade Commissioners in various parts of the Empire.

స్వదేశోద్యమము

(౧)

పెద్దిభట్ల లక్ష్మీనరసింహముగారు-తెనాలి

VI

మన దేశస్థులు తప్ప ప్రపంచమందలి నాగరకతగల దేశముల వారందరూను దను తమ దేశములలోని వస్తువులనే విశేషముగ మెచ్చుకొనెదరు. ఇంగువలన వారి స్వదేశాభిమానము పెండుగ స్పష్టమగుచున్నది. ఇపుడు యుద్ధమువలన వైరోపా దేశములనుండి వస్తువులుగాని పరివర్తనములుగాని పూర్వమువలె విరివిగ వస్తువులేదు. ఈయనకాశమును బురస్కరించుకొని జపాన్ వారి వస్తువులను మన దేశమున కంపుచున్నారు. ఆవస్తువులను బంకిలించి చూచినయెడల నవి మేలైనవి కానియును విశేష కాలము మనజాలవనియును జెలియును. ఐన నీవస్తువులను జపానువారు విశేషముగ మెచ్చుకొనెదరు. మనమన్నవో, మనదేశపు వస్తువులను నిరసించుటయందు గడు సమర్థులము. విదేశవస్తువులను పొగడుటయందును స్వదేశాభిమానమునకు బదులుగ విదేశాభిమానమును బ్రకటించుటయందును నిరుపమాన సమర్థుల జూపగలము.

ఈ కారణములవలననే మనదేశపు వస్తువులను గూర్చి విదేశీయులకు నాంగ్లేయుల యభిప్రాయములఁ దెలుపుచుంటిని. ఆంగ్లేయుఁడును గౌరవనీయుఁడు నగు మాంట్యూస్ట్రాట్టు యల్ఫ్రెడ్ క్లౌగారు వానిని "హిందూదేశచరిత్ర"యందు దిట్లు వ్రాసినారు:

"ఇండియాలో తయారగు పదార్థములలో దూది (నూలు) గుడ్డ మిక్కిలి ప్రసిద్ధికెక్కినది; చిరకాలమునుండి దాని (ఆగుడ్డయొక్క) సౌందర్యమును, నాజాతును మెచ్చుకొనఁబడుచున్నది; ఇంతవరకు నే యితరదేశములలో నైనను అంత సున్నితమగు దళసరిగల గుడ్డ తయారుకాలేదు.

వారి (హిందువుల) పట్టువస్తువులు కూడ నతి సొగసైనవి. పట్టును తయారుచేయుట, పట్టువస్తువులను నేయుట కూడ బహుశః వారికి జరకాలమునుండి తెలిసియున్నది.

బంగారపు జరిపూవులు కలిగినట్టియును, వెండి జరిపూవులు కలిగినట్టియును వస్తువులుకూడ బహుశః వారే ప్రథమమునఁ దయారుచేసి ధరించుచుండిరి.

ఐరోపాలో నైన నింతవరకును వారి (హిందూదేశస్థుల) మిగుల ప్రకాశమానమైనట్టియు, విశేష కాలము నిలుచునట్టియు రంగులను దయారు చేయఁజాలరు నన్నారు.

* * * *

"వెర్జిన్" కాలములో (అనగా ఘోరమైన రెండువేల సం॥ ల క్రిందట) ఇండియా దేశమునుండి పశ్చిమదేశముల కెగుమతియగు సరకులకును ఇప్పుడు ఎగుమతియగుచున్న సరకులకును విశేష భేదమున్నట్లు కనుబడదు; ఆవెర్జియున; నూలువస్తువులు; మస్తినులు; నివిధములగు బొమ్మగుడ్డలు; పట్టువస్తువులు; నూలున; నీలియను, తదితరరంగులు; జాజికాయ, తదితర సువాసన ద్రవ్యములు; చక్కెర, వజ్రములు, ముత్యములు, గోమేధికములు, ఇంకను తక్కువ రకములార్జు; ఉత్క; మూలకలు; (ఆత్మిక మొదలగు) పరిమళద్రవ్యములు; అప్పుడప్పుడు వానిన స్త్రీలు."

ఇట్టి సదభిప్రాయములను నిష్పక్షపాతులగు కొందరాంగ్లేయు లిచ్చియున్నారు. వాని నన్నిటిని వ్రాయునెడల జదువరులకు విసుగు కలుగునని యింటిటివో విరమించ దలచితిని. కాని విషయప్రాముఖ్యమునుబట్టి యింకను వ్రాయవలసి వచ్చినందుకు చదువరులు వైరంచెదరుగాక! ఇదివరకు "మస్టిక్" వస్తువులను గూర్చి కూడ వ్రాసియుంటిని. వీనికి "మస్టిక్" అను పేరు "మనులీ పట్టు" వలన కలిగినట్లు "సర్ బార్తి బర్లుప్రదే"గా రభిప్రాయపడి ఆ పట్టుమును గూర్చి యిటుల వ్రాయుచున్నారు.

"టోలెమీ"గారి వలనను "వెర్జిన్" లోను వాడఁబడిన పట్టుమునకును "మనులీ పట్టుము"నకును పేరును బట్టి కొంత తేడా సంబంధ మున్నది; కాని, "వెర్జిన్" కాలమునుండియును "మనులీ పట్టుము" మస్టిక్ వస్తువులకును వివిధములగు చిత్రవస్తువులకును ప్రసిద్ధి కెక్కియుండుటయును, నినివా అనగా "మత్స్యపురి" ప్రదేశమున నుండిన పట్టుమునకు అరబ్బి (అరబ్బి స్థానము లేక అరేబియా) భాషలోని పేరుగు "మోసల్" నుండి "మస్టిక్" అను పదము పుట్టి యగుటయును, దక్షిణయండియా సముద్రతీరమున "మోసల్" "మనులీ" అను పదములకు "మత్స్యపురి" అను నగ్రమును, కొరమాండలు తీరమున "మోసల్" అను శబ్దము నకు "చేపలను బట్టుపద

కలు" అను నర్థము నుండగా "మహామోసల్"ను అరబ్బిపదమునకు "మంకము" (లేక, పన్ను) అనియును, "మహామోసల్" (అను అరబ్బి) పదమునకు "మంకమును వసూలు చేయు స్థానము" (లేక, చౌకి) అనునర్థము కలుగుటయును, చిత్రముగనుండును. పూర్వకాలమును మచిలీపట్టణమునకును పారసిక్ సముద్రతీరపు దేశములకును విశేష సంబంధ ముండెను; అక్కడ (మచిలీపట్టణము) తయారగు సొగసైన వస్తువులు పరిపియా (పొగసీక), సిరియాదేశముల కిప్పటికిని ఎగుమతియగుచున్నవి".

ఇందువలన నిపుడు మచిలీపట్టణ మనియును మనులీ పట్టణ మనియును, మచిలీ బంధర నియును బందరు అనియును పేర్కొనఁబడుచున్న కృష్ణాజిల్లాకు ముఖ్యస్థానమైన పట్టణమునకును, తుర్కీదేశములోని "మోసల్" అను పట్టణమునకును చిరకాలమునుండి వర్తకము జరుగుచుండెననియును "మనులీ" అనునది "మత్స్యపురి" లేక "మత్స్యాల" అనుపదముయొక్క మార్పు అనియును, బందరు (అనగా రేవు) అనాదినుండియున్న పట్టణమనియును, మచిలీ పట్టణములో తయారగుచుండుటచే ఆవస్తువులకు "మస్టిక్" అను పేరుకలిగెననియును, మచిలీపట్టణమునకు సంస్కృతనామము "మత్స్యపురి"యనియు, ఇట్టివస్తువులే ధర్మాపట్టణమన తయారగుచుండుటచేత వానినిగూడ "మస్టిక్" అను పేరుతో వాడుచుండిరనియు స్పష్టమగుచున్నది. ఆయా కాలముల ననుసరించియును, ఆయాజనులయొక్క నాగరకత ననుసరించియును, కొన్ని పదముల మార్పారణభేదము కలుగుచుండును. అందువలన నాంగ్లేయుని "మత్స్య" శబ్ద బహువచనమగు "మత్స్యాల" అనునది "మనులీ, మనుల, మచిలీ" అనివారి "మత్స్యపట్టణము" "మనులపట్టణము, లేక, మచిలీపట్టణము" అయినది కాని "మచిలీ" (అనగా, మకము) అనువానికిని "మచిలీ" అనువానికిని సంబంధమున్నట్లు తోచదు.

మచిలీపట్టణ మిప్పటికిని కలంకారి (అనగా, కలముతో రంగువేయఁబడిన) వస్తువులకుఁ బ్రసిద్ధికెక్కియున్నది. ఆ పట్టణమందును వానికి బట్టుపట్ల ననేక ప్రదేశములందును నేతగాండ్రగు సాలీలును బాండ్రవారు ననేకు లిప్పటికి నున్నారు.

"మస్టిక్" అనుపదము తుర్కీ దేశములోని "మోసల్" అను పట్టణమునుండి కలిగిన దని కొందరు భ్రమించవచ్చును; కాని ఆ ట్టుహించుటకు వలనపడదు. తుర్కీదేశములోని మోసల్ అనుపట్టణ మిటీకల నేర్పడినది. పూర్వవిశ్వాసమున "నినివా" యనుపట్టణ రాజబాండుండి తుదకు నాశనమైనది.

మచిలీపట్టణపు మస్టిక్ వస్తువులు తుర్కీలోని "నినివా" పట్టణమునకు పూర్వము విశేషముగ నెగుమతి యగుచుండి యుచటనుండి ఐరోపాదేశముల కెగుమతి యగుచుండుటచే నినివాపట్టణ స్థానమున నేర్పడిన పట్టణమునకు "మోసల్" అని పేరుపెట్టబడి యుండవచ్చు. (ఈ మోసల్ పట్టణ మిపుడు బ్రిటిషువారి స్వాధీనమైన బాగాద్ పట్టణమునకు తరలముగ ఘోరము 200 మైళ్లదూరమున నున్నది.) ఇప్పుడట్టి మచిలీపట్టణముయొక్క వర్తకప్రాముఖ్యత నానాటికి క్షీణించుచుండుట విచారకరము. ఇందుకు కారణము మచిలీపట్టణము నొద్ద సముద్రమంతికంతకు బాదుచుండుటయు నందువలన నోడలు రాకపోకలు చేయుట కవకాశము తగ్గుటయు నై యున్నది.

గడచిన జులయ నెలలో గుంటూరు అన్నదాన సమాజము వారి తరపున మామూలు సంతర్పణలు 9-కి 522 మంది బీదలకు భోజన మొసంగబడినది.

పుస్తకభాండాగారము:—కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలుకా పిదనిండ్రకొలను గ్రామములో 15-8-17 తేదీని ఆరవిల్లి లక్ష్మీనృసింహా చార్యులగారి అభ్యుత్తరక్రింద జరుపబడిన సభలో గ్రామప్రజల అభిమానపురస్కరమువలన పుస్తకభాండాగారమును నెలకొల్పట కేర్పాటుచేయబడి "తిగారీశంకర పుస్తకభాండాగార" మను పేరుతో నొక భాండాగారమును స్థాపించబడినది. వీని కధ్యక్షులుగా కూనపరాజు వేంకటరాయపరాజుగారును కోశాధ్యక్షులుగా కలిదిండి వెంకట్రాజుగారును కార్యదర్శిగా తాడినాడ గంగరాజుగారును సహాయ కార్యదర్శిగా మండలపర్తి చినశేతరామయ్యగారును నియమింపబడిరి. ఈ భాండాగారమునకు 200 గ్రంథములు ఆకాలముననే ఉచితముగా సభాస్థలియందు దొంగబడినది. 40 రూప్యముల వరకు చందాలు వేయబడినవి.

ప్రజాభిప్రాయములు

స్వదేశోద్యమము.

ఆయాస్య, స్వరాంజ్ఞానాశన కాలమున, భరత పుత్రులు స్వదేశవ్రతబద్ధ కంకణులైన తరుణులను భారత మాత దౌర్భాగ్యస్థితియును భరత పుత్రులు వాగాడంబు మన గాక కార్యరూపమున మాత్రు సేవ నిరూపించుట లేదనియు తెల్లకుయ్యెడిని. పరదేశవస్తు బహిష్కారము చేయువారి కిబ్బందులు వాటిల్లుటచే నావ్రతము కొనసాగకున్నది. భరతమాత పాదసేవాధ్యము నాయాత్మ నిర్బించినాడగాన నేను స్వదేశవ్రత మవలంబించినాడ నన నతిశయోక్తిగాదు. అయినను మనోనిశ్చయము మంటఁ గల్గునలసి వచ్చినది. ఇందుకు ముఖ్యకారణము దేశాభిమానమైన లక్ష్మీ పుత్రులు దేశసేవకు బూనికొనమియే. ఒక జిల్లాకు రాజధానియైన సింహపురమున స్వదేశవస్తు నిలయును లేకుండుట మిక్కిలి విచిత్రము. స్వల్పవెలగల వస్తువులకు దూరదేశమునకుఁ బోవుట సాధ్యముగాదు. వేక్సలు గొననలయునన్న స్వదేశవస్తువు లిచ్చట లేమిచే వ్రతమును త్యజించవలసివచ్చుచున్నది. స్వదేశవస్తునిలయును లేమిని నాపటివారికి చాల ఇబ్బంది గలుగుచున్నది.

తక్షణము నెల్లూరునందే గాక ప్రతి పట్టణమునను నొక దుకాణము నెలకొల్పవలెను. వాణిజ్యశాఖయం దారి తేరినవారికి లాభము గడింప నిది యదనని నే నుడువ నక్కరలేదు. ముందంజవేయు వానిది లాభము. లాభము గడించుట గాక స్వదేశోద్యమమును వెల్లడించువారుదురు. వృత్తులకుఁ బ్రోత్సాహము గల్పించినవారుదురు. దేశభాంధపు లగుదురు.

పాటూరు సుబ్బరామయ్య, నెల్లూరు.

నెల్లూరు మండలపు పుస్తక భాండాగారములు ఆయాస్య.

ప్రపంచ మెపుడు మత, రాజకీయ, సాంఘికాభ్యున్నతులపై నాధారపడియున్నది. వానిని అభివృద్ధిపరచుకొనుటకు విద్యయు, పుస్తకభాండాగారములు, ప్రభుసాధనములు, అమెరికాదేశము భాండాగారములకు బుట్టినిల్లుగా నెన్నబడుచున్నది. పాశ్చాత్యఖండములు మిగుల నాగరికములు గలవై, వాణిజ్యము, శిల్పకము మున్నగు వానియందు ఔన్నత్యము వహించుటకు భాండాగారములకూడ కొంతిదనుక సహకారములని నుడువక తప్పదు. శస్త్రమాననాతనోత్సాహము ఆంధ్రదేశమున సహితము నెక్కుడుగా ఆవరించినది. కార్యరూపమున పరిణమించిన దని నుడువుటకు తగు చిహ్నము లగుపడుటలేదు. మాటలకు, కార్యమున కెంతయో వ్యత్యాసము గలదు. ఆంధ్రదేశమును స్థాపించిన భాండాగారములలో కొన్ని నామకావ్యమేగాని, పనిచేయుట లే దని నుడువుటకు సాహసించెద. ఇందు కొన్ని భాండాగారములు మాడునెలలైన తెరవరు. కొన్ని ప్రేక్షకులకు పాత్రముల నొసగిన మాసి పోవునని తెలచెదరు. వీరియొక్క ఆభిప్రాయములు పాత్రముల నొకవోటయించి ప్రాజచేయవలయు నని కాబోలు. నాకు తెలిసినపట్టుకు జనులకు విజ్ఞానమును వెదజల్లనవియు, సంఘాభివృద్ధికి పాటుపడునవియు నగు భాండాగారములు రెండు మాత్రము నెల్లూరుమండలమందుకలవు. నెల్లూరుపురమందుగల తిక్కనపుస్తకభాండాగారము, పోట్లపూడియందు గల నుజనరంజనీ భాండాగారము. ఆంధ్రదేశ పుస్తకభాండాగార సభయొకటి మా మండలమందు సమావేశమైనను మున్నునాని కన్న నెక్కుడు భాండాగారములు మా మండలమందు నెలకొల్పక యుండుట సంతాపకరము. సోదరమండలమగు గుంటూరు మండలమందొక తాలూకాయందు గల యన్ని భాండాగారములైనను మా మండలమంతయు లేక యుండుట మండలకీర్తికి కళంకము. కార్యరూపమున మనము పరిణమింపజేయక నిష్కారణముగా ఉత్తరాది వారిమీద ఆపవాదము మోపుట సమంజసము గాదు. ఆయాస్యకి వెంకటరమణయ్యగారు బహోదా సంస్థానమునకేగి నూతన పద్ధతులను తెలిసికొని వచ్చుట నునకందరికి సంతోష దాయకము. ఉచిత భాండాగారములు నెక్కుడుగా లేని కొంతచేతనే విద్యార్థులకుపాతకాలలో విద్య ముగిసిన తరువాత నే మొనర్చుటకు, ఎందు పాండిత్యము సంపాదించుట చేతగాక నిరర్థకులగుచున్నారు. పాశ్చాత్యదేశములలో చదువులకు నాకర్షించుటకు వారు చేసిన ప్రయత్నములవలె మన ఆంధ్రపుస్తక భాండాగార నాయకులు కూడ బ్రయత్నింపవలయును. అపుడే మన భాండాగారము లభివృద్ధి జెందును. పుస్తకములు ఇచ్చు భాండాగారముడే భాండాగారమునకు బ్రాణము. ఈయన కోపములేని వాడుగను, కాంతమూర్తిగ నుండవలయును.

ఘోరి. సుబ్బరామయ్య.

ఆంధ్ర తాంజనము డిపో వారి వివేచనములు.

దంతచూర్ణము పండ్లుతో ముట్టకు ...	0.2
జీర్ణరసాయనము మూత్రము ఆల్కలమునకు ...	1.4
దంతచూర్ణము పండ్లుతో ముట్టకు ...	0.8
వజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి ...	1.0
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి ...	0.12
మూలశంకకు తైలము డబ్బి 1-కి ...	0.12
తేలుమందు తేలుకాయకు సీసా 1-కి ...	0.8
శీతాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0.4
కలగామూత్రము వాంతి భేదములకు ...	0.8
గజ్జిక తైలము గజ్జికడలకు డబ్బి 1-కి ...	0.8
చామకర్మము సీసా 1-కి ...	0.8
శిలకు మందు సీసా 1-కి ...	0.4
తామర తైలము; తామర, తీటుకు ...	0.4
కుంభకు తైలము డబ్బి 1-కి ...	0.4
మరత్తిద్రావకము సీసా 2-కి ...	1.0
ఘనహరి శిశిగట్టు దగ్ధులకు ...	1.4
కథహరిచూర్ణం శుభ్రములకు డబ్బి 1-కి ...	0.8
వాయువుహరితమందు ...	1.0

ఈ డిపో వారి వైద్యములు.

మోహిని తైలము వైద్యములకు ముట్టకు ...	0.12
హిమచారి వైద్యములకు ముట్టకు ...	0.0
ఉబ్బునమునకు మందు సీసా 1-కి ...	1.8
కస్తూరిమూత్రము వైద్యము, మంచిని 50-కి ...	0.10
సుఖభోగి మూత్రము ...	1.0
సుఖభోగి తైలము పుండ్లకు ...	1.0
విశేషములకు మూత్రము డబ్బి 1-కి ...	0.8
గ్రహాగ్ని మూత్రము డబ్బి 1-కి ...	0.8
శిశివేదన మూత్రము కలహింపులకు ...	0.12
కాలినపుండ్లకు మూత్రము సీసా 1-కి ...	0.8
శిశుకు ద్రావకము సీసా 1-కి ...	1.0
కుసుమారి మూత్రము, కుసుమవ్యాధులకు ...	1.0
మందుకు మూత్రము సీసా 1-కి ...	0.6
సుందరితైలము, ముఖకాంతికి ...	0.8
పగుళ్లకు తైలము శిశిపగుళ్లకు ...	0.6
కస్తూరిమూత్రము చెవిపోటుకు ...	0.6
జాలాది మూత్రము మలబద్ధమునకు ...	0.8
జంతువాతహరి ఎమిడికలకు ...	0.8

ఆంధ్ర తాంజనము డిపో, మద్రాసు ఆంధ్ర బొంబాయి.

శాశ్వత భక్షణము

భక్తభండారముల మన మన మార్గముల
బంధములు; "ఆహింసా పరమార్థం" అను నీతి
సెటిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యిచా
ముగా పోషణార్థము మేమేధరించి పంపుచున్నాము.

1919 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందస్వామి
అంధ్రపత్రికా బోధధారము 355, బ్రాహ్మణ మహారాజు

శ్రీకృష్ణలైన్ గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని రంగుల చిత్రనటము

వతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. భవ్యులు ప్రత్యేకము.
అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
హాట్టు బాక్సు 212, మద్రాసు.

గోదావరీతీర్థము వరము: బొంబాయి నహితమైన డా. పి. డి.

నా నంటుని వనోపధి సారసరిలా

అపరిమితపు రక్తములను జనించు వాడ్యములకు కీరీటుమువంటి మందు. మధువును, నుచ్చలను, గండమాలను
పండ్లను, ప్రాతకోవలను అన్ని విధములనలన గలగు చక్కనిములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి క క్రివంతమైన రక్తకు భ్ర కాంతి

వనోపధిసారసరిలా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన పద్ధతివైన అన్ని విధములైన వోషములను
పోగొట్టును. 18 రుసుంపరి పాదరగవోషములను, మలబద్ధమును కాల్చెంబంధమును వోషములను పోగొట్టి రక్తమును
కుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలగజేయును. 18 రోజులవర కుండుటకు 4 టోన్సుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రాస్త్రీటు:— పి. డి. సావంత్, 144, వనవవాడి, నెం 2 బొంబాయి
Proprietor P. D. SAVANT, Panaswadi, No. 144 No 2 BOMBAY

విశ్వామిత్ర ప్రశంస

విశ్వామిత్రులకు అమ్మవారు విశ్వామిత్రులు.
నెం 0-1-0-0 పోస్టల్ అధికము.

అంధ్ర చర్యకళాశాల విద్యార్థులకు

విశ్వామిత్రుల కృత్యములను పాఠశాలాధిపతి గారిచే
విశ్వామిత్రుల కృత్యములను పాఠశాలాధిపతి గారిచే
విశ్వామిత్రుల కృత్యములను పాఠశాలాధిపతి గారిచే
అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబురెట్టి వీధి, మద్రాసు

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

సాలామిసిరి కాదని రుజువుచేయవారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అన్ని
విధాలించినవో లోబ్ధములముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బొత్తుములోనే ధాతునష్టము
కలిగినవారికి మృదయకోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించును. ఈసాలామిసిరి
మురబ్బ సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము లొలగి విశేష బల విద్యసంపన్నులయై ప్రకాశించుచు చిర
కాలము నుభయము జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వచ్ఛస్థితియు మానును, ధాతువు
యూత్రముతో కలిసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమాత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము
కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలా
మిసిరిఆహారది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూర్, కాంబూర్ శిశుములలో వైద్యులచున్నది. అక్కడి జనులు
ఈపండును విశేషముగా తినటవలన మనదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను
సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయో
గించిన వారివల్ల పూర్తి గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినవో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుపానపుత్రిక పోషణతో పంపబడును.

ఈ కులాలు తబ్బివెల రూ. 2-0-0. తహలభిర్లు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవస్థ్యరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

వెళ్ళ వెళ్ళ బట్టలను జేయును.

మంచు. బోడి యగుట, వెండ్రుకలుగుట,
పుర్రెవైలు, అన్నియు మంచుపునరుల నిలన
గలగును.

పాఠశాలారా! ఈ పురుగువలె రేయిం బవళ్ళు

విధి విరానుములేక మీరు పనిచేసినవో
మీ మీ గృహములలోని నేల కొట్టెల్ల
బంగారుతో నింపబడియుండును.

తీరికలేక పనిజేయుచుండు ఈ మంచు
పుండునకు, అతివ్యాధికియి పేరొందిన
తేనెటీగ సహకార్య నుండదగిన బంటు.

మంచు ఆరంభమయిన వెంటనే ఇం
ధక నిగ్గుంధ ద్రవ్యముల నుపయోగింపక
ఉపేక్షించి అచిరకాలముననే బట్టల
వారితో సహధ్యాయి గావలసివచ్చును.

కావున నిట్టి పరమశత్రువును

కామినియా నూనె

సహాయమున సంహరింపును. మంచును బోగొట్టును.
వెండ్రుకలను గాలనివ్వదు. పుర్రెమండును పోగొట్టును.
తలకట్టుకు మరింత నుగంధద్రవ్యము.

ఈ రీతిని నకలు నూనెలను తయారుచేయువారి నొస
మున పడకుడు.

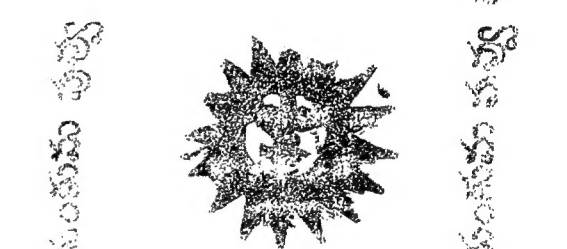
నెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 వి. పి. రు. 0-4-0
" 8-కి రు. 2-10-0 వి. పి. రు. 0-7-0

ఉచితము.

ఈ నుగుణముల రుజువుపరచుటకయి, అర్థజాచిటి
పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత
నూనె గల సీసా ఉచితముగా పంపబడును.

పోలు ఏజెంట్లు:—
అంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,
నెం 155, జమ్నామసీరు వీధి, బొంబాయి.
మద్రాసుయేజంటు:— సహతాపునహితంమూర్తి,
29, వై కాటజానగోడ, మద్రాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమగు నిర్మలము చగు కుంకుమపువ్వు
మావర్ణకొరకును. కొడుకాలు మూర్త్యమొచ్చు. నీ.
నమనింపును. విశ్వామిత్రులయెడలగలగును.

ఇంగ్లీషున ప్రాయోగించుము:—

పి. సావంత్, 144, వనవవాడి, నెం 2 బొంబాయి.
(62) 21. బాన్సువీధి, బొంబాయి.

తామ్రమైనము

అన్ని చర్మరోగములకు, నుచ్చలకు, పొడలకు సిద్ధపద్ధము.
ఇది యెట్టి కఠినమేమోవాస్త్యుల నయినను అతిమృత్తిము నయి
నను తీర్చించిన సుఖివ్యాధులచే కలుగు బాధల నయినను రాను
బాణమువలె భాడించి యావనవంతులగా జేయును.

1 రకం 100 మూత్రము 10-0-0 2 రకం 100 మూత్రము 4-0-0
సకలు బుడ్డున్ను ఇవ్వబడును.

యన్. వి. యన్. బాబు అండు సన్స్
(778) 27, ఎత్తిపెంటు గేటు వీధి, మద్రాసు.
(బాంబి:—లక్ష్మీనరసాపురం అశ్వ రిపోస్టు, గోవావరిజిల్లా.